

Mať vôľu ísť vpred

Rok 2015 pápeža
z pohľadu substitúta
Štátneho sekretariátu
Svätej stolice

str. 4

Čo ohrozuje Francúzsko

Viera v republiku
slobodomurárskych lóží
neprináša Francúzom nič,
no okráda ich o dušu

str. 10

Absurdná korektnosť

Politická korektnosť
vedie k absurdným
zásahom do umeleckých
diel a do športu

str. 12

Kde je Boh?

Gaece Carol Bomerová: *Babylonské dieťa*

Známy francúzsky ateista André Gide možno s nádychom jemnej irónie nám, ktorý si kladie otázku *Kde je Boh?*, radí: „*Neusilujte sa nájsť Boha, ak nebudete hľadať všade.*“ Gideho rodáčka, konvertitka, mystička, esejistka a poetka Madeleine Delbrélová sa zasa pýta: „*Môj Bože, ty si všade, tak ako je potom možné, že ja som tak často inde ako ty?*“

Oba výroky majú niečo spoločné. Je to slovo *všade*. A to je, zdá sa, problém, ba možno až nepríjemnosť.

Problém je to preto, lebo Boha hľadáme všade, len nie tam, kde by sme mali. A keď ho konečne nájdeme, môžeme byť sklamaní, pretože, ako hovorí Alessandro Pronzato, „*má priveľmi známu tvár*“. Takéhoto Boha totiž nie sme dvakrát nadšení prijať a uznať.

Áno, je to v nás – Boh, ktorý sa oblieka do šiat blížneho, ba dokonca do handier žobráka či chudáka z predmestia, je pre nás akosi neprijateľný. Chýba mu veľeba, nedotknuteľnosť, niečo mimoriadne, priam tajomne fantastické, nie-

čo „sponad oblakov“. Boh zrazu nie je uzamknutý v chráme či niekde na nebesiach, ale je tu, medzi nami. Priveľmi blízko, priveľmi osobne. Je zrazu hladný, smädný, bez rúcha, s putami na rukách a nohách či na úteku pred prenasledovateľmi. Má tvár nepríjemného kolegu, hádajúceho sa suseda, neoblíbeného politika. Je v chudobnom i v boháčovi, v dieťati i v starcovi, v chorom i v športovcovi, v podriadenom i v predstavenom...

Poznáme tie tváre, denne ich stretávame. Sú v našej blízkosti, v našom živote. Len spoznať v nich Krista, stretnúť v nich Boha, akosi nevieme...

Netreba nám skočiť na pseudoradu Andrého Gida a dať sa teraz hľadať Boha všade. Je to zbytočné. Stačí sa nám len lepšie prizrieť a nájdeme ho veľmi rýchlo. Je to predsa *Emanuel, Boh s nami* (Iz 7,14). To znamená Boh, ktorý je tu, ktorý je tu až priveľmi prítomný, pretože v deň svojho nanebovstúpenia neopustil zem, pretože, ako to odlišuje a vysvetľuje Louis Évely, neodíšiel, len sa nám skryl. Odchod totiž znamená neprítomnosť, no Ježiš nám jasne povedal, že bude s nami „*po všetky dni až do skončenia sveta*“ (Mt 28,20).

Skôr sa nám treba zamyslieť nad povzdychom Madeleine Delbrélovej, ako je možné, že práve my sme tak často inde ako Boh. Že sme príďaleko od blížneho. Príďaleko od seba samých.

PAVOL PRIKRYL

Myšlienka čísla:

**Boh vôbec nechcel zostať tým
Úplne iným, a preto sa vtielil
a v Ježišovi Kristovi sa stal
človekom. To nie je žart
pohanského boha,
ale Božie zjavenie.**

Luise Rinsarová

Staňte sa členom Klubu časopisu VOX

Časopis **VOX** je závislý od podpory svojich čitateľov.

Predplatením si časopisu

a získaním aspoň jedného predplatiteľa

alebo akýmkoľvek finančným darom

sa automaticky stávate členom klubu.

**Členom klubu môže byť jednotlivec, rodina,
spoločenstvo či firma.**

Viac informácií získate na www.vox.prikryl.sk

Do výpočtov správneho vyrátania letopočtu bádatelia vnášajú nové svetlo

Dionýziovo tvrdenie, ktoré sa nezvykne podrobnejšie zdôvodňovať, sa v rôznych obmenách uvádza od 19. storočia a dopĺňa sa rôznym určením dátumu, ktorý kladie Ježišovo narodenie o 4, 6, 7 či 9 rokov skôr.

Už rôznosť týchto dodatočných datovaní dokazuje, že údajná Dionýziová chyba sa predpokladá, a nie dokladá, a dokonca sa ani neuvádza, v čom spočíva. Väčšmi to dokazuje to, že rôzni bádatelia k svojmu záveru nedošli na základe výpočtov, pretože údajná chyba môže byť iba jedna. Sú to skôr len hypotézy, teda pokusy určiť spätne dátum Ježišovho narodenia, a to vytváraním umelej spojitosti medzi zmienkou o hvieзде, ktorú zbadali traja mudrci od východu, a nejakým astronomickým úkazom, ktorý sa spätne dohľadával. V tomto prípade sa najčastejšie hovorí o konjunkcii planét v roku 7 pred n. l. Ako údajný rok Ježišovho narodenia sa uvádza rok 6 či 7 pred n.l.

BÁDANIA ČESKÉHO KŇAZA

V knihe *Náš letopočet, Ježiš Kristus a kráľ Herodes* od českého kňaza Jana Pouča (1884-1962), autor ukazuje, že sa tieto hypotézy zakladajú na chybných výpočtoch niektorých udalostí, najmä dátumu smrti kráľa Herodesa, ktorú v roku 1885 chybné datoval Emil Schürer do roku 4 pred n. l. Jan Pouč sa vo svojej práci opiera o pevné historické udalosti a časové obdobia života konkrétnych historických osobností. Neúprosnu rečou čísel potvrdzuje, že Josephus Flavius zaznamenal dostatok konkrétnych udalostí a časo-

Mýlil sa Dionýzius?

V predhovoroch Biblie sa bežne dočítame, že náš letopočet je chybný, pretože Dionýzius Exiguus, úradník rímskej kúrie, ktorý roku 532 zaviedol, aby sa do úradných listín pripisovalo *Anno Domini nostri Iesu Christi*, sa mal pri určení Ježišovho narodenia dopustiť chyby.

vých spojitostí, z ktorých vyplýva, že Ježiš Kristus sa narodil 25. decembra roku 1 pred našim letopočtom, pričom sa náš letopočet začína najbližším prvým januárom po Ježišovom narodení.

V Rímskej ríši Július Cezar roku 45 pred n. l. zaviedol záväzný dvanásťmesačný kalendár, no nestanovil nijaký letopočet, teda vzťah, ktorým by sa počítanie času ukotvilo k nejakej významnej dejinnej udalosti. Až do polovice 5. storočia sa na rímskych hrobch ako životný kontext zmieňuje úradujúci konzul, a nie počet rokov od založenia Ríma. Až v 4. storočí sa zostavilo niekoľko rôznych letopočtov s odkazom na stvorenie sveta, na zničenie jeruzalemského chrámu či na vznik Ríma. Letopočtov vznikla asi stovka. Pritom sa myslelo aj na už dávno vžitú nariadenie cisára Augusta, aby sa každý kalendárny rok začínal prvým januárom. Pretože však rôzni autori (Fabius Pictor, Cicero, Livius...) zaznamenali odlišné chronológie, existovalo niekoľko rozdielnych letopočtov vzťahujúcich sa k založeniu Ríma.

DÁTUM SMRTI HERODESA

Kresťania sa pri výpočte založenia Ríma držali zoznamu konzulov. Pretože vedeli, kedy sa narodil Ježiš Kristus, určili, že Rím bol založený 752 rokov pred Kristom. Pápežský úradník Dionýzius mal približne o 120 rokov neskôr už ľahkú úlohu – prestať datovať úradné listiny od založenia Ríma a začať ich určovať od narodenia Pána. Rok ani deň nemusel Dionýzius vypočítavať, pretože už boli známe. O 25. decembri ako narodení Pána píše napríklad Hippolyt roku 204, teda viac než 300 rokov pred Dionýziom. A Pavol Orosius, galský kňaz, píše približne v roku 400, že cisár Augustus vydal prvé nariadenie o sčítaní ľudu 752 rokov po založení Ríma.

Prečo sa teda uvádza ako rok narodenia Ježiša Krista rok 6 či 7 pred n.l.? Jan Pouč upozorňuje, že len preto, aby sa vyhovel datovaniu smrti kráľa He-

rodesa, ktoré nemecký bádateľ Schürer chybné stanovil na rok 4 pred n. l. Podľa Pouča Herodes v skutočnosti zomrel tesne pred Veľkou nocou roku 1 nášho letopočtu, ako sa dá vypočítať z údajov, ktoré uvádza Josephus Flavius. Ten píše, že pred smrťou Herodesa bolo zatmenie Mesiaca. Až v roku 1990 potvrdil astronóm John P. Pratt viditeľnosť tohto zatmenia v Jeruzaleme 29. decembra roku 1 pred n. l.

ŽIDOVSKÍ UČENCI

Tento nebeský úkaz presne zapadá do udalostí, ktoré podrobne popisuje Josephus Flavius. Spojitosť Kristovho narodenia a konjunkcie Jupitera a Saturnu v súhvezdí Rýb v septembri roku 7 pred n. l. je úplne vyumelkované, ako uvádza aj Wolfgang Trilling. Evanjelista Matúš, ktorý popisuje udalosť s tromi mudrcmi, napísal, že „hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až sa zastavila nad miestom, kde bolo dieťa“ (Mt 2,9). „Ak vychádzame zo slovného znenia, evanjelista nemá zrejme na mysli astronomickú udalosť, ale priamo zázračný, mimoriadny úkaz. Preto je väčšia časť bádateľov zajedno v tom, že sa v tomto prípade musíme vzdať spojitosti medzi astronómiou a textom Písma,“ píše Trilling.

Správnosť nášho letopočtu potvrdzuje v roku 1916 aj významný židovský chronológ rabín Eduard Mahler. Židia približne do polovice stredoveku počítali roky od zničenia jeruzalemského chrámu. V ich starých spisoch sa našla zmienka o roku 987 od zničenia chrámu a E. Mahler ho prepočítava na rok 1056 n. l. a na rok 4816 od stvorenia Adama podľa byzantského letopočtu.

Prepojenie rôznych letopočtov a chronológií ukazuje mimo iného aj na to, že netreba vynachádzať nový dátum narodenia Ježiša Krista. Žijeme v správnych dejinách, pretože, ako to už býva, tí, ktorí sú časovo bližšie udalostiam, o ktorých píšú, sú aj lepšie informovaní ako my.

MILAN GLASER, SJ/RV

Rok 2015 pápeža Františka z pohľadu substitúta Štátneho sekretariátu Svätej stolice

Mať vôľu ísť vpred

Na sklonku kalendárneho roka 2015, ktorý je tretím v pontifikáte pápeža Františka, substitút vatikánskeho Štátneho sekretariátu Mons. ANGELO BECCIU v rozhovore pre *Rádio Vatikán* sumarizuje niektoré podstatné charakteristiky uplynulého roka.

Aké sú pre vás najsilnejších dojmy roka s pápežom Františkom?

To, čo sa ma dotklo a čo si uchovávam v pamäti je tá chvíľa, keď mi pápež dal najavo myšlienku vyhlásiť Mimosviatok Svätý rok milosrdenstva. Videl som v ňom radosť, veľkú radosť, lebo bol a je si vedomý, že poskytuje svetu jedinečnú príležitosť, to jest, zakúsiť milosrdenstvo Boha. A potom aj to, že si vybral rozličné Sväté brány poukazuje na túžbu Svätého Otca ponúknuť všetkým, naozaj všetkým, možnosť požívať dobrodenia, ktoré má Svätý rok priniesť. Čo mu leží na srdci nie je to, aby Rím zaplavili davy, ale to, aby mal každý možnosť s ľahkosťou zakúsiť dobrotu a milosrdnú lásku Boha. Veľmi na mňa zapôsobila radosť pápeža z toho, že mohol vyhlásiť Svätý rok.

Ďalší medzník roku 2015 Svätého Otca Františka bola Synoda o rodine. Myslíte si, že synodálny štýl, na ktorý sa tak často pápež odvoláva, sa ako odkaz šíri uprostred Cirkvi, a nielen na jej vrchole?

Je to iste želanie, no povedal by som, že to nie je ľahké – nie je ľahké šíriť tento odkaz a žiť ho. No vidím navôkol mnoho dobrej vôle. Musíme prejsť od mentality vertikálne zameranej Cirkvi k Cirkvi komúnia, spoločenstva, vďaka zabezpečiť spolunažívanie hierarchického aspektu s aspektom spoločenstva. Toto znamená dovoliť a dať vstúpiť ducha a umeniu spoločenstva do štruk-

túr našich rozličných zhromaždení: vo farnosti – v pastoračnej rade; v diecéznych – v presbyterskej rade a diecéznej pastoračnej rade; tak, ako pápež praktizuje a pomáha žiť ducha spoločenstva, keď zvoláva synodu. Pre nás je dôležité vedieť vyjadriť naše názory a pápež by chcel, aby sa každý veriaci cítil byť zodpovedný vo fáze prípravy dokumentov či momentov rozhodovania. No žiť synodálne, žiť tieto momenty „komúnia“, znamená cítiť slobodu vyjadriť vlastný názor a zároveň mať slobodu a odstup od vlastných názorov, aby sme prijali názory druhých. Nemali by u nás existovať myšlienkové prúdy, ktoré nútia druhých prijať naše vlastné nápady: pre nás je dôležité prenechať priestor, aby Duch Svätý viedol naše myšlienky, naše rozhodnutia! Veď „komúnia“ neznamená zatieňovať či odstraňovať moment autority, ktorá musí vstupovať do vytvárania syntézy rozličných príspevkov. Nie je to ľahké! Vidím však, že sú tu pokusy a úsilia žiť tento aspekt „komúnia“ v našich zhromaždeniach.

Reforma Cirkvi, osobitne Kúrie bola ďalším silným bodom v roku 2015 pápeža Františka. Ide o projekt, ktorý napreduje. Ako vy, ktorý ste jeden z najbližších spolupracovníkov pápeža, rozumiete tejto tak silnej vôli k reforme, ktorú Svätý Otec dal jasne najavo hneď od začiatku?

Pápež, ako to viac ráz zopakoval, je rozhodnutý ďalej napredovať s reformou Kúrie. Je o tom presvedčený a významne jej udáva rytmus. Zároveň by sme však pápežovi ukrivdili, ak by sme povedali, že jeho jediná starosť je re-

forma Kúrie. On upiera pohľad na celý svet a tu sú mnohé ďalšie problémy. Uvedomujeme si, aj keď vychádzame von z našich budov, ako svet potrebuje byť evanjelizovaný: odkresťančovanie postupuje neúprosným spôsobom a vidíme, ako sa hodnoty Cirkvi odkladajú do kúta, s neochotou o nich počúvať. Toto všetko pápeža znepokojuje

A neposlednou je starosť o prenasledovaných kresťanov po celom svete. Áno, robíme si starosti o reštrukturalizáciu Kúrie, ale usilujeme sa, aby sme sa priveľmi neuzavreli do seba, rozširujeme pohľad smerom k celému svetu a cítime urgentnosť šíriť Božie slovo.

V tomto roku nechýbali znepokojujúce situácie a udalosti ani vo vnútri Vatikánu. Pápež si však zachoval pokoj a uistil veriacich, ktorí, videli sme to mnoho ráz, ho skutočne milujú ako otca. Ako vnímate túto skutočnosť?

Predovšetkým, takzvaný Vatileaks bola udalosť, ktorá pápežovi spôsobila utrpenie. Zároveň ho však nezlomila. Naopak, dal nám príklad vyrovnanosti, odvahy a komunikoval nám aj nevyhnutnosť mať vôľu ísť vpred, nenechať sa podmieňovať negatívnymi udalosťami, ktoré sa odohrávajú vôkol nás a predovšetkým nie touto udalosťou, ktorá sa odohrala.

V tejto súvislosti by som chcel povedať a upresniť, že dve osoby, ktoré sú obvinené zo šírenia dokumentov, iste stratili dôveru pápeža, ale stratili aj zamestnanie, ktoré získali s prisahou, že budú držať v tajnosti písomnosti, ktoré sa im dostanú do rúk. Sú tu aj dvaja novinári obvinení zo šírenia správ ne-

korektným spôsobom. Pri tomto bode by som chcel upresniť toto: novinári majú všetko právo publikovať správy, ktoré získavajú. V poslednom čase však mnoho ráz obviňovali Vatikán zo spiatočníctva a z používania inkvizíčných metód. Nejde o spochybňovanie ich práva šíriť správy, ale v tomto prípade sú tu pochybnosti o metóde, o spôsobe, akým sa k správam dostali! Proces vyšetrovania stále prebieha, ten objasní tieto pochybnosti.

Je nejaký obraz, ktorý sa vás osobitne dotkol a ktorý by mohol byť zhrnutím pápežovho roka 2015?

Obrazov je mnoho... Pretože je nám však najbližšie, zostal mi vrytý obraz otvorenia Svätej brány v Bangui v Stredoafrickej republike. A to predovšetkým preto, lebo zdôraznil pápežovo uprednostnenie tohto ľudu, mnoho rokov znášajúceho utrpenie a obeť bratovražedných vojen, a potom preto, lebo to roztvorenie dvier, ktoré boli jednoduchými dverami rovnako jednoduchej katedrály, chcelo byť takmer výkrikom, prosbou smerom k Bohu Otcovi, aby daroval pokoj tomuto ľudu, ktorý má právo žiť v pokoji a nebyť predmetom hier zo strany cudzích mocností. Má právo žiť konečne v mieri a nerušenosti. Rovnako aj svätá omša, ktorú slávil s pápežom, bola výkrikom radosti, túžbou tohto ľudu po poznaní krajších čias pre seba a pre svoje deti.

*Zhovárал sa ALESSANDRO GISOTTI
(Preklad -zk-/RV)
(Snímky: CNS)*

Svätý Otec František otvára Svätú bránu v Bangui v Stredoafrickej republike

PriestorNet

NÁBOŽENSTVO
KULTÚRA
SPOLOČNOSŤ

priestornet.com

Pápež František pri stretnutí s Rímskou kúriou nielen jej dal vianočný dar *Katalóg cností*

Katalóg cností

Pápež František pri tradičnom predvianočnom stretnutí s Rímskou kúriou ponúkol *Katalóg cností*, ktorý je v pôvodnej talianskej verzii pripravený na spôsob akrostichu – v prvých písmenách jednotlivých cností skrýva slovo *miserdicordia*, teda *milosrdenstvo*. Inšpiroval sa veľkým jezuitským misionárom Číny, Matteom Riccim.

1. Misionárskosť a pastoračnosť

Misionárskosť je to, čo robí Rímsku kúriu úrodnou a plodnou a je toho prejavom; je skúškou účinnosti, efektívnosti a autenticity našej práce. Viera je dar, no miera našej viery sa skúša aj tým, ako sme schopní ju komunikovať. Každý pokrstený je misionárom. Dobrej zvesti hlavne svojím životom, svojou prácou a svojím radostným a presvedčivým svedectvom.

Zdravá **pastoračnosť** je prepotrebná cnosť špeciálne pre každého kňaza. Je to záväzok každý deň nasledovať Dobrého pastiera, ktorý sa stále stará o svoje ovečky a dáva svoj život pre záchranu života druhých. Je to meradlo našej činnosti kúrie a ako kňazov. Bez týchto dvoch krídel by sme nemohli lietať a ani dosiahnuť blaženosť „verného sluhu“ (porov. Mt 25, 14-30).

„Misijské poslanie sa totiž netýka len geografických území, ale aj národov, kultúr i jednotlivých osôb práve preto,

lebo „kraje“ zeme viery neprechádzajú iba ľudskými mestami a tradíciami, ale srdcom každého muža a ženy. Druhý vatikánsky koncil zdôraznil ako misijnú úlohu zvlášť úlohu rozširovania hraníc viery týkajúcu sa jednotlivých veriacich, ako aj všetkých kresťanských spoločností“ (Posolstvo k Svetovému dňu misií 2013).

2. Spôsobilosť a prezieravosť

Spôsobilosť vyžaduje osobné úsilie nadobudnúť nevyhnutné schopnosti a predpoklady na čo najlepší výkon úloh a činností s intelektom a intuíciou. Ide proti konexiám a podplácaniu.

Prezieravosť je pripravenosť myslieť na to, aby porozumela situáciám a postavila sa k nim múdro a kreatívne.

Spôsobilosť a prezieravosť vyjadrujú aj našu ľudskú odpoveď na Božiu milosť, keď sa každý z nás riadi známym príslovím: *Robiť všetko tak, ako keby Boha nebolo, a následne nechať*

všetko na Boha, akoby tu mňa nebolo. Je to správanie sa učeníka, ktorý sa denne obracia na Pána týmito slovami nádhornej Univerzálnej modlitby pripisovanej pápežovi Klementovi XI.: „*Ved' ma svojou múdrosťou, riad' ma svojou spravodlivosťou, povzbudzuj ma svojou dobrotou, chráň ma svojou silou. Odovzdam ti, Pane, moje myšlienky, aby smerovali k tebe; slová, aby boli o tebe; činy, aby boli podľa teba; súženia, aby boli pre teba*“ (Missale Romanum).

3. Duchovnosť a ľudskosť

Duchovnosť je nosným stĺpom akejkoľvek služby v Cirkvi a v živote kresťana. Ona je to, čo živí celú našu prácu, podopiera a ochraňuje ju od našej ľudskej zraniteľnosti a každodenných pokušení. Ľudskosť je to, čo stelesňuje pravdivosť našej viery. Kto sa zrieka vlastnej ľudskosti, zrieka sa všetkého.

Ľudskosť je to, čo nás odlišuje od strojov a robotov, čo necítia a nezažívajú pohnutie. Ak je nám zaťažko ozajstne plakať alebo sa srdečne smiať – sú to dva znaky –, tak sa začal náš úpadok a náš proces zmeny z „ľudí“ na niečo iné.

Ľudskosť značí vedieť ukázať jemnosť, blízkosť a zdvorilosť voči všetkým (porov. Fil 4,5). Duchovnosť a ľud-

skosť, aj keď sú to vrodené vlastnosti, predsa sú potenciál, ktorý možno rozvinúť do plnosti, možno ich neustále naplňovať a každodenne preukazovať.

4. Príkladnosť a vernosť

Bl. Pavol VI. v roku 1963 pripomenul Kúrii „jej povolanie k príkladnosti“. **Príkladnosť** na vyhnutie sa škandálom, čo zraňujú duše a ohrozujú dôveryhodnosť nášho svedectva. **Vernosť** nášmu zasväteniu, nášmu povolaniu, pamätajúc na Kristove slová: „Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom“ (Lk 16,10) a „kto by pohoršil jedného z týchto maličkých, čo veria vo mňa, bolo by lepšie, keby mu zavesili mlynský kameň na krk a ponorili ho do morskej hlbiny. Beda svetu pre pohoršenie! Pohoršenia síce musia prísť, ale beda človeku, skrze ktorého pohoršenie prichádza!“ (Mt 18,6-7).

5. Racionálnosť a láskavosť

Racionálnosť slúži na vyhnutie sa emocionálnym výstrednostiam, **láskavosť** na vyhnutie sa excesom byrokracie, programovania a plánovania. Sú nevyhnutnými danosťami pre rovnováhu osobnosti: „Nepriateľ dobre sleduje, či je duša hrubá alebo jemná; ak je jemná, chce ju zjemniť až do krajnosti, aby ju tak mohol oveľa viac sužovať a zmiast“ (Ignác z Loyoly: *Duchovné cvičenia*). Každé prehánanie je znamením akejsi nerovnováhy, či už prehánanie v racionálnosti alebo v láskavosti.

6. Dobromyseľnosť a odhodlanie

Dobromyseľnosť nás robí obozretnými pri posudzovaní, schopnými strátiť sa impulzívnymi a unáhlenými činov. Je to schopnosť vydať to najlepšie z nás samých, z ostatných a zo situácií a konať s pozornosťou a pochopením. Znamená to robiť iným to, čo by si chcel, aby robili tebe (porov. Mt 7, 12 a Lk 6,31).

Odhodlanie je konanie s pevnou vôľou, s jasnou víziou a s poslušnosťou k Bohu a iba pre najvyšší zákon spásy duší (porov. *CIC*, kán. 1725).

7. Láska a pravda

Dve neoddeliteľné cnosti kresťanského života: „Činiť pravdu v láske a žiť lásku v pravde“ (porov. Ef 4,15). Až tak neoddeliteľné, že láska bez pravdy sa stáva ideológiou deštruktívneho dobráctva a pravda bez lásk slepým „sudcovstvom“.

8. Čestnosť a vyzretosť

Čestnosť je poriadnosť, bezúhonnosť

a konanie s absolútnou úprimnosťou k sebe samým i k Bohu. Kto je čestný, nekoná poriadne len pod dohľadom dozorca či nadriadeného; čestný sa nebojí byť prekvapený, lebo nikdy nepodváďa toho, kto mu dôveruje. Čestný nie je nikdy svojvoľný k jemu zvereným osobám či veciam, tak ako onen „zlý sluha“ (Mt 24,48). Čestnosť je základ, na ktorom spočívajú všetky naše ďalšie vlastnosti.

Vyzretosť je úsilie dosiahnuť harmóniu medzi našimi fyzickými, psychickými a duchovnými schopnosťami. Je cieľom a výsledkom procesu rozvoja, ktorý sa nikdy nekončí.

9. Zdvorilosť a pokora

Zdvorilosť je vlastnosť ušľachtilých a jemných duší, ktoré sa vždy usilujú preukázať skutočnú úctu k ostatným, k ich úlohe, k nadriadeným i podriadeným, voči činnostiam, dokumentom, tajomstvu a voči rezervovanosti; duše, čo počúvajú pozorne a hovoria kultivovane.

Pokora je cnosť svätých a osôb naplnených Bohom, tých, ktorí čím väčší rastú na významnosti, tým väčšími v nich rastie vedomie, že sú ničím a nič nemôžu spraviť bez Božej milosti (porov. Jn 15,8).

10. Nezištnosť a pozornosť

Mám zlozvyk v neologizmoch (narážka na taliansky novotvar *doviziosoità*, ktorý možno preložiť ako *nezištná štedrosť*, pozn. red.) Čím máme väčšiu

dôveru v Boha a v jeho prozreteľnosť, tým väčšími máme **nezištnej** štedrosti ducha a otvorenosti k dávaniu, vediač, že čím viac sa dáva, tým viac sa získava. Je márne otvoriť všetky Sväté brány všetkých bazilik sveta, ak brána nášho srdca je zavretá pred láskou, ak naše ruky nie sú ochotné dávať, ak naše domovy nie sú otvorené pohostinnosti, ak naše kostoly sú nie sú otvorené vľúdnemu prijatiu.

Pozornosť je dbaním na detaily a ponúknutím toho najlepšieho z nás, neustálou ostrážitosťou voči našim zlozvykom a nedostatkom. Sv. Vincent de Paul sa modlieval: „Pane, pomôž mi hneď si všimnúť tých, ktorí sú mi nablízku, tých, ktorí sú ustarostení a dezorientovaní, tých, ktorí trpia nedávajúc to najavo, tých, ktorí sa cítia nechcene osamotení.“

11. Nebojnosť a pripravenosť

Byť **nebojčný** znamená nenechať sa zastrašiť pred ťažkosťami tak, ako Daniel v jame levovej, ako Dávid pred Goliášom. Znamená to konať s odvahou a odhodlaním a bez vlašnosti tak, „ako dobrý vojak“ (2 Tim 2,3-4). Znamená to vedieť spraviť prvý krok bez meškania ako Abrahám a ako Mária.

Pripravenosť znamená vedieť konať slobodne a pružne, bez naviazanosti na pominateľné materiálne veci. Žalm hovorí: „Ak vám pribúda bohatstva, neodďavajte mu srdce“ (Ž 61,11).

Byť **pripravený** značí byť vždy na ceste tak, že sa nikdy nezaťažíme hromadením zbytočných vecí a zatváraním sa do vlastných plánov a nenecháme sa riadiť ctižiadostivosťou.

12. Spolahlivosť a triezvosť

Spolahlivý vie dodržiavať záväzky s vážnosťou a dôveryhodnosťou, či už pod dohľadom, ale najmä, keď je sám; je to ten, ktorý vyžaruje okolo seba pokoj, lebo nikdy nezrádza dôveru toho, kto mu ju udelil.

Triezvosť je schopnosť odmietnuť povrchnosť a odolávať dominantnej konzumnej logike. Je to rozvaha, dôraz na podstatu, striednosť a rovnováhu. Triezvosť je pozeraním na svet Božími očami, s pohľadom chudobných a zo strany chudobných.

Triezvosť je životný štýl, ktorý považuje dať prednosť druhému za hierarchický princíp a vyjadruje ľudskú existenciu v zmysle služby k ostatným. Triezvy, je vo statočný a zameraný na podstatu, lebo vie, ako sa uskromniť, ako veci nahradiť, recyklovať, opraviť a ako žiť so zmyslom pre mieru.

(Preklad: Slovenská redakcia RV)

Hodnotenie pápeža Františka je správne zasadzovať do racionálneho a vieroučného kontextu

Pohl'ad v kontexte

Tvrdenie, že terajší pontifikát pápeža Františka vniesol do života Cirkvi zmenu, sa bezpochyby všeobecne prijíma. Táto zmena sa však interpretuje úplne protichodne.

Je to podobný stret, aký v dejinách Cirkvi predpovedá evanjelium, ktoré hovorí jednak o rozdelení (Mt 10,34-36), ale aj o zjednotení (Jn 12,32, 17,21), pričom oboje spôsobuje Ježiš Kristus. Túto zmenu je potrebné si ujasniť *sine ira et studio* (bez hnevu a zaujatosti), aby sa predošlo akémukoľvek apriorizmu s výnimkou toho, ktorý vyplýva zo všeobecnej, čiže katolíckej viery v Kristovho námestníka, pričom treba vziať do úvahy aj jeho ľudskú stránku, ktorej väčšia viditeľnosť v terajšom pontifikáte má na zmienenú zmenu evidentne zásadný podiel. Charakteristické rysy každej zmeny vysvitnú vždy až s odstupom času.

INÁ MENTALITA

Prvým takým rysom je čiastočná od cudzenosť európskej mentalite a špecifickým problémom Cirkvi v Európe, prejavujúca sa občas v akcentoch niektorých vystúpení pápeža Františka. Napríklad keď pranieruje rigorizmus či prísnosť spovedníkov alebo kňazov vôbec, zatiaľ čo v Európe prevláda skôr laxizmus a absencia spovednej praxe spôsobená niekedy neochotou kňazov túto sviatosť vôbec udeľovať.

Právom sa dá aj domýšľať, že podobným odcudzeniam mohli trpieť vo vzťahu k Latinskej Amerike a k tamojšej cirkvi zase Františkovi predchodcovia. Je nezavinená, prirodzená, a môžeme predpokladať, že v nejakom smere je vlastná všetkým pápežom. V každom prípade sú to dnes pre zmenu európski katolíci, ktorí majú dojem, že sa ocitli

na periférii. Niekedy sú doslova nútení cvičiť sa v pokore a to nikdy nie je príjemné, hoci je to vždy potrebné.

ROZDIELNOSŤ PRAXE

Druhá mimobežnosť vyplýva z toho, že v Latinskej Amerike je cirkevná prax skutočne masová a počet katolíkov na jedného kňaza je tam šesťkrát i viackrát vyššia ako v Európe. Ak napríklad existujú v našich krajinách kňazi, ktorí musia v nedeľu slúžiť omšu štyrikrát, pretože sa starajú o niekoľko farností, tak v Latinskej Amerike je úplne bežné, že kňaz slúži každú nedeľu sedem či osem omší a to nie v poloprázdných, ale v preplnených kostoloch. V spovedniciach trávajú niekoľko dní v týždni.

*Kvôli sympatickému
vykresleniu pápeža vytlačili
sekulárne médiá na okraj
pozornosti jeho duchovný
rozmer a vierouku.*

Práve preto má vo Františkovej ekleziológii zásadný význam pojem *lud*, a nie pojem *malé stádočko*, ktoré je až na nepatrné výnimky, naopak, bližší skúsenosti európskych katolíkov. Navyše, v dôsledku pohnutých dejín minulého storočia na starom kontinente je pojem *lud* silno zaťažený hypotékou vražedných ideológií, ktoré ho ohavne zneužívali, a preto medzi európskymi veriacimi panuje vzhľadom k užívaniu

tohto pojmu určitá nedôvera. Na prekonaní tejto nedôvery však závisí prijatie aktuálneho magistéria Kristovho námestníka, ktorý sa na jednej strane usiluje o dôkladnú duchovnú obnovu jednotlivcov, prekonávajúcich v súčasnosti panujúci individualizmus, a zároveň o ich žité spoločenstvo v pravej viere.

NIE JE CHUDOBA AKO CHUDOBA

S pastoračným luxusom, ktorý zažívajú katolícki veriaci a kňazi v Európe, možno súvisí ďalší kameň úrazu, totiž skutočnosť, že druh chudoby, ktorý sa vyskytuje v Latinskej Amerike, v Európe prakticky vôbec neexistuje. Fenomén bezdomovectva, s ktorým jediným má bežný Európan skúsenosť a ktorý sa tu mimovoľne ponúka, nemôžeme totiž len tak bez všetkého spojovať s chudobou, o ktorej hovorí pápež František. Predovšetkým by to bolo trochu dehonestujúce pre chudobných ľudí, a to nielen v Latinskej Amerike, ale aj na iných kontinentoch.

Akcent pápeža Františka na chudobu vzbudzuje na starom kontinente určité rozpaky aj preto, lebo sa príslušníci tzv. strednej triedy, ktorí v Európe tvoria väčšinu, cítia prehlíadaní, neuznávaní, ba až obviňovaní. Napokon, pápež túto výčitku prijal tento rok v júli v priebehu tlačovej konferencie na palube lietadla pri návrate z pastoračnej cesty do Ekvádoru, Bolívie a Paragvaja a uznal a prisľúbil, že nad tým bude musieť popremýšľať.

POVRCHNOSŤ MÉDIÍ

Okrem týchto a zrejme aj ďalších nedorozumení, vznikajúcich z odlišného kultúrno-sociálneho zázemia, majú na kvalitu recepcie terajšieho pontifikátu najmä v západnom svete nemalý vplyv médiá.

Tlačové agentúry udávajúce tón svetového spravodajstva zaujali k terajšiemu pontifikátu nielen prívetivý, ale priamo lichotivý, ak nie podliezavý postoj. Nielen na sekulárnej mediálnej scéne, ale aj v spoločenstve veriacich sa spievanie ód a chvál na Františka stalo bežným aj u tých, ktorí doteraz o cirkevnú autoritu – mierne povedané – ani nezakopli. Tento povrchný trend spôsobil, že výroky, ktoré pápež vysloví v rozhovoroch s novinármi, chápu takmer ako slávnostné vyhlásenie *ex cathedra* aj niektorí veriaci. Niektoré vety mediálne vytrhnuté z kontextu sa v určitých kruhoch stali dokonca akýmiś novými dogmami. Je to spôsobe- né aj tým, že plný kontext Františkových výpovedí nevyplýva len z doslovného prepisu jeho verbálneho prejavu, ale v neposlednom rade z tónu jeho hlasu a gest, a teda to súvisí s jeho osobným prístupom ku konkrétnemu človeku, ktorého má práve pred sebou. Napokon, práve prekypujúca ľudskosť prejavu tohto pápeža je tým, čo do pápežskej služby František vniesol.

ZÁUJEM O OSOBU, NIE O UČENIE

Zatiaľ čo u Františkových predchodcov sekulárne médiá vykresľovali pápežov bez zreteľa na ich ľudskú stránku a sústredili sa – či už v pozitívnom, či v negatívnom prístupe – len na niektoré ich verbálne vyjadrenia, teraz dochádza skôr k opačnému javu. Kvôli sympatickému vykresleniu pápeža vy-

Snímka: Twitter

tlačili sekulárne médiá na okraj pozornosti jeho duchovný rozmer a vierouku. Vo vzťahu ku kresťanskej viere tak aj napriek trochu hrbatej sympatii k pápežovi Františkovi sekulárne médiá skôr ešte utvrdili svoj prístup zvaný *no comment*.

Malým príkladom tejto hrbatosti je správa zverejnená na portáli *aktualne.cz* o tom, ako pápež František „zachránil klimatickú dohodu“ v Paríži tým, že vraj našepkal asi už zúfalým diplomatom potrebné slovíčko, totiž použitie výrazu *malo by sa* namiesto slova *musí* vzhľadom k prijatým záväzkom štátov ohľadne škodlivých emisií. Navyše, úsmevné poklonkovanie pápežovi pôsobí ako populistický výsmech politikom.

ZASADENIE DO KONTEXTU

Toto všetko, a určite ešte mnoho ďalších vecí, musia mať na pamäti veriaci pri ujasňovaní si vzťahu k súčasnému Kristovmu námestníkovi. Sympatie aj

antipatie je potrebné nielen správne rozlišovať, ale ich aj zasadzovať do správneho racionálneho, ale aj vieroučného kontextu. Nie každá antipatia odvádza od Boha a nie každá sympatia k nemu vedie. Platí to aj vo vzťahu k tomu, kto je rímsky biskup.

Aktuálny pontifikát je celkom určite oveľa prevratnejší, ako si myslia tí, ktorí sa domnievajú, že Cirkev potrebuje zmenu, pretože zaostala, pričom samých seba za zaostalých nepokladajú ani v najmenšom.

Na druhej strane je prevratnosť tohto pontifikátu podstatne menšia, ako si myslia tí, ktorí nad Františkom lomia rukami a seba samých pokladajú za kritérium pravovernosti.

Dôraz, ktorý by v magistériu pápeža Františka bolo možné označiť za najzásadnejší, sa dá tlmočiť aj ako nežná výzva k heroickému svedectvu viery, ktoré sa nazýva mučeníctvo.

MILAN GLASER/RV

(Ilustrácia: Bogdan Solomenco)

DOMOV SV. JÁNA Z BOHA, n.o.
2015

2052 x NOCLAH	3529 x BRIGÁDA	12807 x OBED	403 x OŠETRENIE	2652 x ŽENA	3340 x HYGIENA	1714 x ŠATNÍK
------------------	-------------------	-----------------	--------------------	----------------	-------------------	------------------

"ROBME DOBRO A ROBME HO DOBRE"
sv. Ján z Boha

Viera v republiku slobodomurárskych lóží neprináša Francúzom nič, no okráda ich o dušu

Čo ohrozuje Francúzsko?

Na internetovom portáli *YouTube* sa dá od 9. mája 2014 pozrieť krátky rozhovor s francúzskym prezidentom Francoisom Hollandom, ktorý hovorí: „Ak sa verí v republiku, ako je to v mojom prípade, príde chvíľa, keď sa musí prejsť do slobodomurárskej lôže.“

SMUTNÉ PRÍBEHY

Na vysvetlenie toho, o čom hovorím, prinášam niekoľko faktov a príbehov, o ktorých mi hovorili seminaristi a kňazi, s ktorými som v priebehu svojho pobytu bola v kontakte.

Minulý týždeň v La Seyne sur Mer, v samom strede tohto provensálskeho mestečka neďaleko Toulonu, o pol šiestej ráno akýsi Alžírčan pred miestnym kostolom rozbíjal nohy na soche Panny Márie. Prítomní ľudia nič nenamietali.

Začiatkom tohto roka v Montpelliéri o jedenástej večer dvaja seminaristi prekvapili troch maloletých moslimov, ako hádžu kamene do lúčov verejného osvetlenia. Bohoslovci ich vyzvali, aby prestali, ale mladí moslimovia ich napadli kameňmi, ktorými im dokonca rozbili predné sklo na aute. Prírodné, že epizódu ohlásili na políciu, ale neploletých nemožno trestať, čo na druhej strane znemožňuje chrániť verejný poriadok, ako aj udržať rešpekt voči súkromnému a verejnému majetku, hoci identita mladých vandalov je známa rovnako ako ich sklon k výtržníctvu.

V Marseille jeden kostolník prekvapil v kostole akýsi nahý pár chystajúci sa na milostný akt. Ani náznak nejakej hanby či rozpakov, s výnimkou zjavného znechutenia z toho, že im to niekto znemožnil.

Farár z Toulon zabránil jednému Alžírčanovi, aby sa v kostole vymočil. Deň po novembrových útokoch v Paríži napríklad v moslimských štvrtiach mesta Beziérs oslavovali toto krviprelievanie až do hlbokéj noci.

ZNEVAŽOVANIE CIRKVI

To sú drobné udalosti, ku ktorým prišlo a s ktorými som mala možnosť sa zoznámiť, ale dá sa predstaviť, koľko

podobných sa stalo inde. Toto trvalé zastráňovanie, v ktorom žije nemuslimská populácia, a táto tolerancia neokrôchanosti, vybudovaná na mýte multikulturalizmu a republikánskej laickosti, sú umožnené dlhodobým systematickým znevažovaním katolíckych dejín Francúzska, a to všade, počínajúc základnou školou. V štvrtiach, kde prevláda moslimská populácia, sa škola vysmieva katolíckej tradícii napríklad organizovaním karnevalu na Veľký piatok.

STRÁCANIE DUŠE

Výsledkom tejto nenávisti k Cirkvi je formácia moslimských enkláv, z ktorých sa v priebehu desaťročí stali malé štáty v štáte, ktoré majú, pochopiteľne, tendenciu vychádzať zo svojich ghett a dobývať priestor celého mesta, celého štátu. Rovnako to bolo v čase šírenia kalvínskeho kréda. Násilím, zastráňovaním a plienením za pomoci „medzinárodného protestantizmu“, dokázali hugenoti na francúzskom území vybudovať sieť miest riadenými osvietenými kalvinistami s vyhlídkou, že postupne transformujú v duchu reformácie celé Francúzsko. Islam sa pirátskymi nájazdmi opakovane pokúšal obsadiť Provensálsko v čase, keď sa tam šírila heréza a násilie katarov (albigénov), no vtedy, a rovnako aj v čase hugenotov, dokázalo Francúzsko navzdory všetkému svoje dejiny a svoju katolícku dušu ubrániť.

Zmiený Hollandov výrok i faktická súčasná situácia ukazujú, že viera v republiku slobodomurárskych lóží neprináša Francúzom nič.

Strácajú však svoju dušu.

ANGELA PELLICCIARIOVA/RV
Autorka je talianska spisovateľka, vyučuje dejiny Cirkvi

V o Francúzsku bývam v jednom z kňazských seminárov, kde učím cirkevné dejiny. Každé ráno jazdím autom a pri jazde počúvam rádio. Siedmeho decembra 2015 sa objavila správa o víťazstve Národného frontu Marine Le Penovej. Jeden z komentátorov sebavedome vyhlásil, že republika a demokracia sú ohrozené. Kvôli tomuto „ohrozeniu“ sa niektorí socialistickí kandidáti obrátili na Sarkozyho pravici s výzvou spojiť sily proti týmto antirepublikánom.

OPAKOVANIE SA DEJÍN

No ja sa pýtam: Ako je možné tvrdiť, že sú voľby antidemokratické a antirepublikánske, keď v nich nijaká strana nespochybnuje republiku ani demokraciu? Kvôli pochopeniu je potrebné počuť citovaný výrok Francois Hollanda. V krajine, kde platí viera v slobodomurársku laickosť, v krajine, ktorá tvrdí, že sila jej identity a jej duše spočíva v pohrdaní Katolíckou cirkvou a jej potieraním, je aj nemožné čeliť islamu.

Súčasťou dejín Francúzska je náchylnosť vytláčať paralyzujúce problémy národného života von. V týchto dňoch sa dejiny opakujú. Aj napriek siláckym vyhláseniam na adresu islamu a poddanosti, do ktorej uvrhne nemuslimov, čo sa dalo od Francúzov počuť v priebehu ich intervencie v Líbyi, je súčasná situácia iná. Zápas sa však prehral skôr, ako sa začal, pretože v posledných desaťročiach, a v istom zmysle v posledných storočiach, si Francúzi zvykli tolerovať (či rešpektovať, ako oni hovoria) akúkoľvek inzultáciu nielen katolíckej viery, ale aj zdravého rozumu.

PUTOVANIE RELIKVIÍ SV. TERÉZIE Z LISIEUX

10. 1. 2016 NEDEĽA

BRATISLAVA – PETRŽALKA – KOSTOL SEDEMBOLESTNEJ
PANNY MÁRIE
BRATISLAVA – DÓM SV. MARTINA
NOC – KOMUNITA KRÁĽOVNEJ POKOJA MOČENOK

11. 1. 2016 PONDELOK

NITRA – DOLNÉ MESTO – FARSKÝ KOSTOL
NAVŠTIVENIA PANNY MÁRIE
NITRA – KLOKOČINA – FARSKÝ KOSTOL SV. GORAZDA
NOC – SLUŽOBNICE DUCHA SV. USTAVIČNEJ POKLONY
NITRA – ZOBOR

12. 1. 2016 ÚTOROK

STARÉ HORY – BAZILIKA NAVŠTIVENIA PANNY MÁRIE
BANSKÁ BYSTRICA – KATEDRÁLA SV. FRANTIŠKA XAVERSKÉHO
NOC – SESTRY BOŠÉ KARMELITÁNKY DETVA

13. 1. 2016 STREDA

DETVA – FARSKÝ KOSTOL SV. FRANTIŠKA Z ASSISI
LUCENEC – FARSKÝ KOSTOL NAVŠTIVENIA PANNY MÁRIE
NOC – RODINA PANNY MÁRIE STARÁ HALIČ

14. 1. 2016 ŠTVRTOK

ROŽŇAVA – KATEDRÁLA NANEBOVZATIA PANNY MÁRIE
NOC – SESTRY BOŠÉ KARMELITÁNKY KOŠICE

15. 1. 2016 PIATOK

GELNICA – FARSKÝ KOSTOL
NANEBOVZATIA PANNY MÁRIE
KOŠICE – SEMINÁRNY KOSTOL
SV. ANTONA PADUÁNSKEHO
NOC – BRATIA BOŠÍ KARMELITÁNI LORINČÍK

16. 1. 2016 SOBOTA

MICHALOVCE – KLÁŠTOR SV. TERÉZIE Z LISIEUX,
KONGREGÁCIA DCÉR BOŽSKEJ LÁSKY
VRANOV NAD TOPĽOU – BAZILIKA MINOR
NARODENIA PANNY MÁRIE, PAVLÍNI
NOC – KLAUZÚRNE REDEMPTORISTKY
VRANOV NAD TOPĽOU

17. 1. 2016 NEDEĽA

PREŠOV – GRÉCKOTATOLÍCKA KATEDRÁLA
SV. JÁNA KRSTITEĽA
PREŠOV – SEKČOV – FARSKÝ KOSTOL KRISTA KRÁĽA
NOC – KLAUZÚRNE REDEMPTORISTKY KEŽMAROK

18. 1. 2016 PONDELOK

KEŽMAROK – BAZILIKA MINOR SV. KRÍŽA
POPRAD – KONKATEDRÁLA SEDEMBOLESTNEJ PANNY MÁRIE
KRÁTKA ZASTÁVKA – NEMOCNICA VYŠNÉ HÁGY
NOC – KOMUNITA BLAHOŠLAVENTIEV OKOLIČNÉ

19. 1. 2016 ÚTOROK

RUŽOMBEROK – FARSKÝ KOSTOL SV. ONDREJA
NOC – KOMUNITA SESTIER SATMÁROK RUŽOMBEROK

20. 1. 2016 STREDA

NÁMESTOVO – FARSKÝ KOSTOL SV. ŠIMONA A JÚDU
TRSTENÁ – FARSKÝ KOSTOL SV. MARTINA
NOC – FARSKÝ KOSTOL SV. JOZEEA KRIVÁ NA ORAVE

21. 1. 2016 ŠTVRTOK

ŽILINA – KATEDRÁLA
ŽILINA – SOLINKY – FARSKÝ KOSTOL DOBRÉHO PASTERA
ŽILINA – VLČINCE – FARSKÝ KOSTOL SEDEMBOLESTNEJ PANNY MÁRIE
NOC – FARSKÝ KOSTOL SV. JAKUBA KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

22. 1. 2016 PIATOK

TURZOVKA – FARSKÝ KOSTOL NANEBOVZATIA PANNY MÁRIE
TRENČÍN – SÍDLISKO JUH – FARSKÝ KOSTOL SV. RODINY
NOC – KOMUNITA KRÁĽOVNEJ POKOJA RADOŠINA

23. 1. 2016 SOBOTA

TRNAVA – KATEDRÁLA SV. JÁNA KRSTITEĽA
NOC – FRANTIŠKÁNI TRNAVA

24. 1. 2016 NEDEĽA

BRATISLAVA

Politická korektnosť vedie k absurdným zásahom do umeleckých diel a do športu

Absurdná korektnosť

Slávne holandské národné múzeum umenia Rijksmuseum v Amsterdame sa pýši jednou z najcennejších umeleckých zbierok. Zdá sa neuveriteľné, že by niekomu na umeleckých skvostoch mohlo niečo prekážať.

Aktivistom za ľudské práva sa však stali trňom v oku názvy niektorých vzácných obrazov, a tak vytiahli na pracovníkov svetoznámej galérie Ríšskeho múzea (preklad *Rijksmuseum*) tzv. politickú korektnosť. Podľa nich by sa totiž niektoré názvy obrazov mohli zdať niekomu rasistické.

PREPISOVANIE DEJÍN

Išlo o obrazy, ktoré neznázorňovali belochov, a tak samozvaní odborníci tvrdili, že by mohli pohoršovať či urážať návštevníkov z radov menšín. Preto sa na popud pobúrených ľudskoprávných bojovníkov rozhodlo múzeum ku koncu roka 2015 doslova prepisovať dejiny – vyše dvesto výtvarným dielam, ktoré aktivisti označili za politicky nekorektné, sa zmenil ich názov na politicky korektnú verziu. A tak sa z pôvodného obrazu *Černošské dievča* z roku 1900 od Simona Marisa stalo *Dievča s vejárom*, *Černošský sluha* na portréte od Margarethy van Raephorst sa zmenil na *Mladého sluhu*, *Hlava murína* sa najnovšie volá *Hlava muža* či z *Mohamedána* sa stal *Muž s bradou*...

A keďže pre „politicky korektných“ aktivistov sú neprijateľné pomenovania ako *Indián*, *Esquymák* či *liliput*, tak sa pod obrazmi objavili štítky s názvami „pôvodný obyvateľ Ameriky“, *Inuit* či *malý človek*. Drobný problém je zatiaľ s označením *Hotentot*. Holanďania tak kedysi totiž nazývali všetkých obyvateľov juhozápadnej Afriky, pretože ich mľaskavému jazyku nerozumeli. No teraz pracovníci galérie nie sú si istí, pri ktorých dielach ide o národ Khoikhoiov, pri ktorých nie. Pri kresbe z 18. storočia od Roberta Jacoba Gordona však mali istotu, a tak sa *Hotentotská žena* zmenila na *Fajčiacu ženu z kmeňa Khoikhoiov*.

Podobné úpravy názvov či popisov sa zatiaľ dotkli už vyše dvoch stoviek umeleckých diel, ďalšie na zárok kurátorov zatiaľ čakajú.

VEĽMI ZLÝ NÁPAD

Hoci sa ochrancovia ľudských práv tešia z ústretovosti vedenia amsterdamského múzea, odborníci na umenie, ale aj značná väčšina návštevníkov a laickej verejnosti je skôr pobúrená. Mnohí odborníci hovoria o „podliezaní sa politickej korektnosti“.

Profesor lingvistiky z Kolumbijskej univerzity John McWhorter povedal, že je to „veľmi, veľmi zlý nápad“. Stály tajomník etickej komisie Medzinárodnej rady múzeí Raphael Roig pre *The New York Times* krútil nechápavo hlavou: „Mali sme sťažnosti na konkrétne predmety alebo výstavy, že sú urážajúce, ale pokiaľ viem, je to prvý raz, keď čelíme diskusií ohľadom hanlivých či urážajúcich názvov diel.“ Britský umelecký kritik Josh Spero pre *The Times* povedal, že zbaviť sa celé storočia používaných slov z niektorých období našej histórie je „akoby predstierať, že sa to nikdy nestalo“.

„Čo sa deje v Ríšskom múzeu v Amsterdame, nie je v poriadku. Odstraňovať slová z historických textov je úplne zlé. Jednak je to pokrytecké, pretože tým sa prepisuje história, a jednak, z umeleckého hľadiska, ide o cenzúru,“ rozohnil sa v denníku *The Times* britský kunsthistorik Julian Spalding. Podľa neho je to „rovňaká hlúposť“, ako hrať Shakespearovho *Kupca benátskeho* bez Shylocka, hlavnej zápornej postavy, len preto, lebo je to židovský úžerník.

VŠETCI V JEDNOM ŠÍKU

Ústretový postoj vedenia národného múzea v Amsterdame vysvetlila pre *The New York Times* šéfkla historickej ex-

pozície amsterdamského Ríšskeho múzea Martine Gosselinková: „V nijakom prípade nejde o cenzúru! Účelom je nepoužívať mená, ktoré si pre ostatných vymysleli belosi.“ Podľa nej až do 19. storočia nebolo obvyklé, aby autor dával svojim umeleckým dielam mená. „Drvivá väčšina pôvodných názvov, čo teraz kurátori zbierok prepisujú, vznikla až na pôde tohto múzea. Názvy, ktoré teraz znejú hanlivo, v minulosti vymysleli naši kolegovia,“ uviedla Martine Gosselinková. Všetkých milovníkov umenia ubezpečila, že pôvodné názvy z múzea nezmiznú úplne, pretože v muzeálnom elektronickom katalógu zostanú uložené medzi ďalšími údajmi o dielach.

Do prepisovania názvov umeleckých diel se zapojili všetci odborní pracovníci múzea, podľa amsterdamského deníka *Het Parool* sa proti nápadu nikto z pracovníkov nepostavil.

»»

Černošské dievča od Simona Marisa sa stalo *Dievča s vejárom*

RASISTICKÝ HUCK FINN

Tzv. politická korektnosť zasahuje aj do starších literárnych diel. O Markovi Twainovi sa všeobecne vie, že bol proti rasizmu. V knihe *Huckleberry Finn*, (vyšla prvý raz v roku 1885), sa vyše 200 ráz vyskytuje slovo *nigger*, neger. V najnovšom americkom vydaní knihy z roku 2011 sa však toto slovo zamenilo za slovo *slave*, otrok.

Nevedno, či si editor vôbec uvedomil, že slovo *nigger* bolo v čase napísania knihy normálne a nemalo dnešný pejoratívny význam. Navyše – černochoch Jim nebol otrok... Je však pravda, že v tých časoch sa černochoch hovorilo *nigger*, čo teraz síce nie je v poriadku, ale ani kniha o Huckovi Finnovi nebola napísaná dnes. Nehovoriac o tom, že ak ak slovo *nigger* vymažeme, nielenže tak vlastne zmeníme históriu, ale v konečnom dôsledku sa sami ochudobňujeme o širší kontext, ale aj o debatu, aký sme od vtedy (ne)urobili pokrok.

A ešte čaro nechceného: Je slovo *slave*, politicky korektné, keďže rovnaký pôvod má aj slovo *Slovan*? Či azda sú Američania slovanského pôvodu otroci...?

NEVYHOVOVALA ANI PIPPI

Podobné zásahy do starších diel nie sú však len špecialitou USA. Pred dvoma rokmi v Nemecku postihol podobný osud aj knihu Otfrieda Preusslera *Malá čarodějnice*, ktorá vyšla po prvý raz v roku 1957. V knihe sa vyskytuje slovo *negro*, čo v čase vydania znamenalo *černochoch*. Vyplýva to aj z kontextu použitia tohto slova. Rozprávku však čítal svojej dcéry čierny prísťahovalec z Afriky Mekonnen Mesghena, ktorý odmietol literárny a historický kontext – a začal kampaň proti urážlivej literatúre. A z malej bubliny sa stala veľká. Na stranu dotknutého otca sa pridala aj ministerka rodiny Kristina Schröderová. Tá Schröderová, ktorá bežne nachádza v detských knihách politicky nekorektné výrazy, napríklad aj v *Pippi Dlhej pančuche*, a tak sa v najnovších nemeckých vydaniach tejto slávnej knihy už neobjavuje černošský kráľ, ale kráľ južných morí...

Prírodné, tzv. politická korektnosť vyhrala aj v prípade *Malej čarodějnice*.

OBAMA ČI INDIÁN?

Našťastie, nie všetci sú poslušní či „uvedomelí“ ako pracovníci holandského národného múzea umenia Rijksmuseum či niektorí knižní vydavatelia a rozhodli sa bojovať proti šialenstvu tzv. politickej korektnosti. Populárny tím národnej ligy amerického futbalu

Ked' sa to politicky hodí, politická korektnosť ide bokom

Washington Redskins (Červené kože) bojuje o názov klubu a o logo s hlavou indiánskeho bojovníka už niekoľko rokov. Proti klubu brojí aj americký prezident Barack Obama, ktorý je známy zástanca politickej korektnosti. „*Naša krajina musí prelomiť stereotypy a k tomu by mali prispieť aj športové kluby,*“ nechal sa počuť prezident Obama.

Prezidentove slová vyvolali okamžitú reakciu fanúšikov Redskins. Na Twitteri uverejnili návrh nového loga: vymenili hlavu Indiána za hlavu prezidenta Obamu a pripísali: „*Toto logo snád spĺňa kritériá politickej korektnosti.*“

Majiteľ klubu Daniel Snyder sa aj napriek silnejúcim tlakom opakovane vyjadruje, že neustúpi. „*Redskins sa nepremenujú. Nikdy!*“ povedal Snyder, ignorujúc, že zrušenie obchodnej značky *Washington Redskins* nakázal v júli 2015 súd. Svoj tím obhajuje tým, že Redskins nikoho urážať nechcú a logo naopak slúži na uctenie si statočných bojovníkov z pôvodných severoamerických kmeňov.

Na obranu Redskins sa postavil aj Jeb Bush, kandidát na nového prezidenta USA: „*Asi mi niečo uniká. Toto je šport a myslím si, že by tím svoj názov ani logo meniť nemal. Nikoho to neuráža.*“

ČIERNY JASTRAB ZOSTRELENÝ?

Tzv. politická korektnosť neobchádza ani slávny hokejový klub NHL Chicago Black Hawks. Hoci klub patrí medzi najstaršie (vznikol v roku 1926 a patrí k *Original Six*, Pôvodná šestka), až teraz začalo niekomu prekážať logo, ktoré zdobí jeho dresy od počiatku – hlava náčelníka Čierneho jastraba, legendárneho bojovníka a náčelníka indiánskeho kmeňa Saukov. Len pre zaujímavosť, dresy chicagských jastrabov niekoľko

rokov po sebe zvolil prestížny časopis *The Hockey News* za najkrajšie v celej kanadsko-americkej NHL.

Krása-nekrása, ale hlava náčelníka by mala z dresov zmiznúť, pretože terajšie logo Chicaga vraj uráža Indiánov. „*Musíte zvážiť dobu, v ktorej pôvodný znak vznikol. Dnes sa spoločnosť značne posunula a je na čase zbaviť sa podobných svedkov minulosti. Nemôžeme sa zmieriť s nekorektnými a urážlivými vecami len kvôli tomu, že sú súčasťou niečej tradície. Ide nám o prejavenie rešpektu,*“ usiloval sa vysvetliť náčelník pre kanadské oblasti Québec a Labrador Ghislain Picard. Prírodné, že prezident Barack Obama je na Picardovej strane...

Či skutočne porazí tzv. politická korektnosť tradíciu nie je ešte isté. Aj keď sa „politicky korektní“ odvolávajú na údajnú podporu indiánskej komunity, tá má v súčasnej Amerike iné problémy, nehovoriac o tom, že na zašlú slávu svojich veľkých bojovníkov sú Indiáni ešte vždy patrične hrdí.

Je veľmi zaujímavé sledovať diskusiu na sociálnych sieťach. Objavujú sa tu veľmi časté názory, že Indián v znaku nikoho neuráža, že celá diskusia okolo „problému“ je prehnaná a vlastne nijako nesúvisí s tzv. politickou korektnosťou. Prispievatelia a pisatelia blogov tvrdia, že k zmenám v názvoch klubov či vo výmene lôg by vraj potom muselo dôjsť aj v tímoch, o ktorých sa zatiaľ v tomto smere mlčí – Celtics či Vikings. Autori celkom logicky upozorňujú, že história Írov a Vikingov v Amerike je totiž pohnutá podobne ako u Indiánov...

ÚTRAPY Z ROZUMU

Mladý šľachtic Čackij, hlavný hrdina nesmrteľnej Gribojedovovej veršovanej komédie *Útrapy z rozumu*, sa pokúšal zo všetkých síl bojovať o svoju lásku Sofiu. Keď sa mu kvôli všeobecnej bezduchosti a hlúposti nedarilo otvoriť jej oči, aby si zachránil zdravý rozum, aby skutočne neprepadol šialenstvu, zostalo mu jediné: navždy ujsť z Ruska, pretože v spoločnosti plnej pokrytectva a ľahostajnosti, kde pravda sa pokladá za bláznovstvo a lož za pravdu, sa nedá žiť.

Isto, ujsť pred tzv. politickou korektnosťou sa v podstate nedá, pretože sa stáva globálnou záležitosťou. No dá sa proti nej bojovať. Napríklad voľbou politikov, ktorí sú ešte pri zdravom rozume a ctia si tradičné hodnoty. Inak nás čaká viac, ako len útrapy z rozumu...

PAVOL PRIKRYL

(Snímky: IMDb, archív, net)

Gilbert K. Chesterton: Ľudia popierajú existenciu hriechu a pekla, ale blázinca ešte nie

Šialenec

To, kam až zašla tzv. politická korektnosť, dokonca aj v kultúre (vid' článok *Absurdná korektnosť*), sa nedá vari ani inak nazvať, ako šialenstvo. A práve šialenstvu, či lepšie šialencovi, jeho genéze a charakteristike sa venuje GILBERT KEITH CHESTERTON v kapitole *Šialenec* vo svojej knihe *Ortodoxia*. Podstatnú časť úvahy uverejňujeme.

Pre moderných majstrov vedy je nevyhnutné, aby každý výskum začínal faktom. Aj starovekí náboženski myslitelia zdôrazňovali túto nutnosť. Začali faktom hriechu – faktom takým praktickým, ako sú zemiaky.

POPRETIE HRIEŠNOSTI

Či sa človek mohol umyť v záračných vodách, alebo nie, určite nebolo pochyb, že sa potrebuje umyť. Niektoré náboženské osobnosti, nielen materialisti, začali však v dnešných časoch popierať nie tú veľmi spornú vodu, ale nespornú špinu. Niektorí noví teológovia spochybňujú dedičný hriech predstavujúci jedinou časť kresťanskej teológie, ktorá sa dá skutočne dokázať. Niektorí vo svojej takmer prehnannej spiritualite pripúšťajú božskú bezhriešnosť, akú nenájdu ani vo svojich snoch. No v princípe popierajú ľudskú hriešnosť, ktorú môžu vidieť aj na ulici.

Najväčší svätci aj najväčší skeptici brali pozitívne zlo ako výchovný bod svojej argumentácie. Ak je pravda (čo určite aj je), že človek môže cítiť intenzívnu rozkoš, keď zodiera mačku z kože, náboženský filozof vyvodí z toho iba jeden z dvoch záverov. Buď musí poprieť existenciu Boha, ako to robia všetci ateisti; alebo musí poprieť existujúcu jednotu medzi Bohom a človekom, ako to robia všetci kresťania. Zdá sa, že noví teológovia si myslia, že vysoko racionálne riešenie je poprieť existenciu mačky.

PEKLO ZA BLÁZINEC

V tejto pozoruhodnej situácii nie je zjavne možné začať faktom hriechu, ako to robili naši predkovia. Práve tento fakt, ktorý im (a aj mne) bol jasný ako facka, bol umenšovaný alebo popieraný. Ale hoci pokrokoví ľudia po-

pierajú existenciu hriechu, nemyslím si, že už popreli aj existenciu blázinca. Všetci sa zhodneme na tom, že rozum sa môže zrútiť rovnako nepochybne ako dom. Ľudia popierajú peklo, ale blázinca ešte nie. Pre účel našej diskusie môže stať blázinca tam, kde bolo peklo. Myslím tým, že ak raz sa všetky myšlienky a teórie posudzovali podľa toho, či človeka viedli k strate duše, pre náš účel možno všetky moderné myšlienky a teórie posudzovať podľa toho, či vedú k strate rozumu.

Je pravda, že niektorí hovoria o šialenstve ľahkovážne a ležérne ako o niečom príťažlivom. Ale ak sa nad tým chvíľku zamyslíme, ukáže sa, že ak je choroba krásna, je to obvykle choroba niekoho iného. Aj tá najnespútanejšia poézia šialenstva sa môže páčiť iba duševne zdravým ľuďom. Pre šialenca je jeho šialenstvo celkom prozaické, lebo je úplne pravdivé. Človek, ktorý sa pokladá za kura, sám sebe pripadá obyčajný ako kura. Človek, ktorý sa pokladá za kus skla, pripadá si jednotvárny ako kus skla. Je to rovnorodosť mysle, ktorá ho robí jednotvárnym a ktorá z neho robí šialenca. Keďže vidíme ironiu jeho predstavy, považujeme ho dokonca za zábavného; pretože on sám nechápe túto ironiu, zavreli ho do blázinca.

STRED MIMO STREDU

Skrátka, čudáctva ohromujú len normálnych ľudí. Neohromujú čudných ľudí. Preto normálni ľudia prežívajú vzrušujúcejší život; zatiaľ čo čudní ľudia sa neustále sťažujú na nudnosť života. A práve preto nové romány tak rýchlo zapadajú prachom a staré rozprávky pretrvávajú veky.

V starej rozprávke je hrdinom normálny mladík; sú to jeho dobrodružstvá, ktoré sú strhujúce; uchvacujú ho, lebo

je normálny. V modernom psychologickom románe je hrdina nenormálny; stred nie je v strede. Preto ho ani ani-búrlivejšie dobrodružstvá neovplyvnia náležitým spôsobom a kniha je nezaujímavá.

Môžete vytvoriť príbeh o hrdinovi medzi drakmi, ale nie o drakovi medzi drakmi. Rozprávka hovorí o tom, čo urobí normálny človek v bláznivom svete. Triezvy realistický román dneška hovorí o tom, čo urobí šialenec v nudnom svete.

NEBEZPEČENSTVO LOGIKY

Zmietame sa v názore, že predstavivosť, najmä mystická predstavivosť, je nebezpečná pre duševnú rovnováhu človeka. O básnikoch sa bežne hovorí ako o psychicky nespoľahlivých; všeobecne existuje nejasná asociácia medzi ovenčovaním hlavy vavrínom a strkaním slamy do vlasov. Fakty a dejiny úplne protirečia tomuto názoru. Väčšina veľkých básnikov nebola iba duševne zdravá, ale aj mimoriadne praktická; a ak Shakespeare niekedy naozaj strážil druhým kone, bolo to preto, lebo sa dalo naň spoľahnúť.

Predstavivosť neplodí šialenstvo. To, čo plodí šialenstvo, je rozum. Z básnikov nebývajú blázni, ale z hráčov šachu bývajú. Matematici sa môžu zbláznit, aj pokladníci; ale tvoriví umelci zriedkakedy.

Neútočím v nijakom zmysle na logiku: iba tvrdím, že nebezpečenstvo spočíva v logike, a nie v predstavivosti.

Umelecké otcovstvo je rovnako zdravé ako fyzické otcovstvo. Navyše za zmienku stojí, že ak bol básnik skutočne morbidny, bolo to obvyčajne preto, lebo mal v mozgu slabé miesto racionality. Napríklad Poe bol naozaj morbidny; nie preto, lebo bol poetický, ale

preto, lebo bol zvláštne analytický. Pre neho bol aj šach poetický; neobluboval šach, lebo bol plný kráľov a veží, ako to býva v básňach. Nepochybne mal radšej čierne kamienky dámy, pretože sa väčšmi podobali obyčajným čiernym bodom na diagrame.

LIEČIVOSŤ POÉZIE

Azda najsilnejší dôkaz je tento: iba jediný veľký anglický básnik sa zbláznil – Cowper. Do šialenstva ho určite dohnala logika, tá odporná a cudzia logika predurobenia. Poézia pre neho nebola chorobou, ale liekom; poézia ho sčasti udržiavala pri zdraví. Niekedy pri nej zabudol na purpurové a smädne peklo, do ktorého ho pomedzi biele lekna na rozľahlých vodách rieky Ouse vľahoval jeho obľudný determinizmus. Zatracoval ho Ján Kalvín a takmer ho zachránil John Gilpin.

Všade vidíme, že zo snov sa človek zblázniť nemôže. Kritici sú oveľa bláznivejší ako básnici. Homér je celistvý a pokojný; to jeho kritici ho trhajú na extravagantné franforce. Shakespeare je úplne sám sebou; iba niekoľko jeho kritici zistili, že bol niekým iným. Ale hoci svätý Ján Evanjelista videl vo svojom videní mnoho čudných príšer, nebolo žiadne také divoké stvorenie, akým bol jeden z jeho vlastných interpretátorov.

Táto skutočnosť je vo všeobecnosti jednoduchá. Poézia je zdravá, lebo ľahko prúdi do nekonečného mora; rozum sa snaží prekročiť za nekonečné more a urobiť ho konečným. Výsledkom je duševné vyčerpanie.

Prijať všetko je cvik, pochopiť všetko je námaha. Básnik túži vznášať sa a expandovať, túži po svete, kde by sa mohol povystierať. Básnik chce len povzniesť svoju hlavu do nebies.

Logik je ten, kto sa usiluje dostať nebo do svojej hlavy. A táto hlava sa rozčesne.

NEBEZPEČNÁ HRA

Je to malá vec, ale nie bezvýznamná, že nápadnú chybu obyčajne podporuje nápadný nesprávny citát. Všetci sme počuli ľudí, ktorí interpretovali slávny Drydenov verš, že *veľký génius je blízko k šialenstvu*. Ale Dryden nepovedal, že veľký génius je blízko k šialenstvu. Dryden bol sám veľkým géniom a vedel to lepšie. Bolo by ťažké nájsť romantickejšieho či citlivejšieho človeka, ako bol on. Čo Dryden povedal, bolo toto: *Veľké schopnosti majú často blízko k šialenstvu*. A to je pravda. Je to práve číra pohotovosť intelektu, ktorému hrozí, že sa zrúti.

Ludia by si mohli spomenúť, o akom človeku básnik Dryden hovoril. Nebolo to o nezištnom vizionárovi, akým je Vaughan alebo George Herbert, ale o cynickom človeku tohto sveta, skeptikovi, diplomatovi, veľkom praktickom politikovi. Takí ľudia majú naozaj blízko k šialenstvu.

Neprestajná kalkulácia s vlastným rozumom a s rozumom iných je nebezpečnou hrou. Pre myseľ je vždy nebezpečné robiť o nej dohady.

ZDÔVODNENÉ KONANIE

A ak sú veľkí intelektuáli často šialencami, je tiež pravda, že šialenci sú obyčajne veľkí intelektuáli. Keď som sa zapojil do sporu s časopisom *Clarion* vo veci slobodnej vôle, ten schopný spisovateľ R. B. Suthers vyhlásil, že slobodná vôľa je bláznovstvom, pretože znamená bezdôvodné konanie a konanie blázna je bezdôvodné.

Nebudem sa zaoberať katastrofálnym omylom deterministickej logiky. Je očitné, že ak je nejaké konanie bezdôvodné, dokonca aj konanie blázna, s determinizmom je koniec. Ak sa môže reťaz príčin prerušiť pre blázna, môže sa prerušiť aj pre človeka ako takého.

Chcem zdôrazniť niečo praktickejšie. Asi je prirodzené, že moderný marxistický socialista nevie nič o slobodnej vôli. Ale je určite pozoruhodné, že moderný marxistický socialista nevie nič o bláznoch. Posledná vec, ktorú možno povedať o bláznoch, je, že ich konanie je bezdôvodné.

Ak možno voľne nazvať niektoré ľudské skutky bezdôvodnými, sú to bezvýznamné skutky zdravého človeka: keď si píska pri chôdzi, švihá palicou po trá-

ve, keď prešľapuje alebo si trie ruky. Práve šťastný človek robí zbytočné veci; chorý človek nemá dost síl na záhaľku.

Presne taketo bezstarostné a bezdôvodné konanie šialenec nikdy nedokáže pochopiť, pretože šialenec (podobne ako determinista) vidí vo všetkom príliš veľa príčiny. Šialenec by takým prázdny skutkom dával sprisahanecký význam. Nazdával by sa, že osekanie trávy je útokom na súkromný majetok. Nazdával by sa, že prešľapovanie je signálom na sprisahanie. Ak by sa šialenec stal napríklad bezstarostným, uzdravil by sa.

(NE)STRATA ROZUMU

Každý, kto sa nanešťastie rozprával s ľuďmi, ktorí boli postihnutí duševnou chorobou, vie, že ich najzlovestnejšou vlastnosťou je hrozivá precíznosť pre detail; spájajú na mape jednu vec s druhou komplikovanejšie ako bludisko. Ak sa hádate so šialencom, je vysoko pravdepodobné, že to schytáte; lebo jeho myseľ sa v mnohých ohľadoch pohybuje rýchlejšie, pretože ju nezdržujú veci, ktoré súvisia so správnym úsudkom. Nebrzdí ho zmysel pre humor, láska ani nemé istoty skúsenosti. Je logickejší, lebo stratil isté zdravé citové náklonnosti.

Všeobecný termín pre šialenstvo je v tomto ohľade zavádzajúci. Šialenec nie je človek, ktorý stratil rozum. Šialenec je človek, ktorý stratil všetko okrem rozumu.

Výklad šialenca o nejakej veci je vždy úplný a v čisto rozumovom zmysle často uspokojujúci. Alebo, presnejšie povedané, ak výklad šialenca nie je presvedčivý, je aspoň nevyvrátený. Ak nejaký človek povie (napríklad), že sa proti nemu ľudia sprisahali, nemôže to spochybniť, iba ak by ste povedali, že všetci ľudia popierajú, že by boli sprisahancami; a práve to by sprisahanci robili. Jeho výklad zachytáva fakty rovnako ako váš.

ODLIŠNÁ VEĽKOSŤ

Aj tak sa šialenec mýli. Ak sa pokúsime opísať jeho omyly presnými termínmi, zistíme, že to nie je také ľahké, ako sme predpokladali. Najvýstižnejšie je asi vyjadriť to tak, že jeho myseľ sa pohybuje v dokonalom, ale úzkom kruhu. Malý kruh je rovnako nekonečný ako veľký kruh; ale hoci je rovnako nekonečný, veľkosť majú odlišnú.

Podobne aj výklad šialenca je rovnako úplný ako výklad zdravého človeka, ale obsah má menší. Gulka je rovnako guľatá ako svet, ale nie je to svet. Existuje niečo ako úzka univerzálnosť; existuje

niečo ako malá a stiesnená večnosť; vidíte to na mnohých moderných náboženstvách.

A teraz, hovoriac celkom objektívne a empiricky, môžeme povedať, že najvýznamnejšou a najnepochybnejšou známkou šialenstva je spojenie logickej úplnosti a duchovnej obmedzenosti. Bláznova teória vysvetľuje celý rad vecí, ale nevysvetľuje ich rozsiahlym spôsobom. Mám na mysli, že ak by sme sa – ja alebo vy – mali stretnúť s myslou, ktorá je ohrozená morbiditou, nemali by sme sa zamerať až tak na argumenty, ale na to, aby sme jej dali čerstvý vzduch a presvedčili ju, že mimo jedineho dusného sporu je niečo čistejšie a chladnejšie.

ODPOVEĎ

Predpokladajme prípad človeka, ktorý obviní každého z toho, že sa proti nemu sprisahal. Ak by sme mohli vyjadriť naše najhlbšie pocity protestu a sťažovania sa voči tejto posadnutosti, nazdávam sa, že by sme mali povedať: „Ale áno, pripúšťam, že máte svoj prípad, že vám na ňom záleží a že mnohé veci do seba zapadajú, ako hovoríte. Pripúšťam, že váš výklad mnohé veci vysvetľuje, ale koľko toho vynecháva! Neexistuje na svete iný prípad ako váš? A zaoberajú sa všetci ľudia iba vaším problémom? Predpokladám, že poskytneme všetky podrobnosti; možno to bola iba lešť človeka, ktorý vás na ulici ani nezbadal; možno sa vás ten policajt spýtal na meno len preto, lebo ho už poznal. Ale o koľko by sme boli šťastnejší, keby ste vedeli, že títo ľudia sa o vás vôbec nezaujmajú! O koľko by sa váš svet zväčšil, keby ste sa vy v ňom dokázali zmenšiť; keby ste sa dokázali na druhých pozeráť so zvedavosťou a potešením; keby ste ich videli chodiť takých, akí sú, vo svojej slnečnej sebeckosti a mužnej ľahostajnosti! Začali by ste sa o nich zaujímať, lebo oni sa o vás nezaujmajú. Vymanili by ste sa z toho malého a okázalého divadla, v ktorom sa stále odohráva iba vaša maličká zápletká, a ocitli by ste sa pod slobodnejšou oblohou na ulici plnej skvelých cudzincov.“

VYHÁŇANIE DIABLA

Najčistejšia praktická veda vníma duševné zlo podobne; neusiluje sa s ním polemizovať ako s herézou, len ho láme ako kliatbu. Ani moderná veda, ani starodávne náboženstvo neveria v úplné voľnomyšlienkarstvo. Teológia vytýka niektoré myšlienky, lebo sú rúhačské. Veda vytýka niektoré myšlienky, lebo sú morbidne. Niektoré náboženské spo-

Glenn Brady: *Na dvore blázinca*

ločnosti ľudí viac-menej odrádzali od myšlienok na sex. Nová vedecká spoločnosť ľudí rozhodne odrádza od myšlienky na smrť; je to fakt, ale považuje sa to za morbidný fakt. A u tých, ktorých morbidita má náznak mánie, moderná veda sa nezaobrá čistou logikou o nič viac ako tancujúci derviš.

V týchto prípadoch nestačí, aby nešťastný človek túžil po pravde; musí túžiť po zdraví. Zachráni ho jedine slepý hlad po normálnosti ako u zvierat. Človek nedokáže svojím myslením premôcť duševné zlo, lebo je to práve orgán myslenia, ktorý ochorel, nedá sa ovládať a je akoby nezávislý. Zachrániť ho môže jedine vôľa alebo viera. V okamihu, keď sa začne pohybovať iba jeho rozum, pohybuje sa po starom vychodenom kruhu. Chodí stále dookola po logickom kruhu. Každý liek je iba zúfalý liek. Každé uzdravenie je zázračné uzdravenie.

Vyliečiť šialenca, to nie je ako hádka s filozofom; je to vyhánanie diabla. A akokoľvek potichu sa doktori a psychológovia snažia pracovať v tejto veci, ich postoj je úplne netolerantný – taký netolerantný ako bloody Mary. Ich postoj je naozaj takýto: človek musí prestať myslieť, ak chce ďalej žiť. Radia intelektuálnu amputáciu. Ak ťa tvoja hlava pohoršuje, odsekni ju; lebo je lepšie vstúpiť do nebeského kráľovstva nie ako dieťa, ale radšej ako hlupák, než byť uvrhnutý s celým svojím intelektom do pekla alebo do blázince.

KTO JE ŠIALENEC?

Takáto je skúsenosť šialenca; je to obyčajne intelektuál, často úspešný intelektuál. Dá sa bezpochyby prekonať

iba rozumom a brať jeho prípad logicky. Ale môže sa vysvetliť oveľa presnejšie pomocou všeobecnejších a estetickjších výrazov. Nachádza sa v čistom a dobre osvetlenom väzení jedinej myšlienky; je zahrotený v jednom bolestivom bode. Chýba mu zdravá váhavosť a zdravá zložitosť.

Opísal som obraz šialenca tak zdĺhavo preto, lebo ako na mňa pôsobí šialenec, tak na mňa pôsobí aj väčšina moderných mysliteľov. Ten nezameniteľný postoj alebo vyjadrovanie, ktoré počujem z blázince, počujem z polovic kresiel vedy a sídel vzdelanosti dneška; a väčšina lekárov je šialených vo viacerých zmysloch, nie iba v jednom. Všetci majú kombináciu, na ktorú sme poukázali – kombináciu expanzívneho a vyčerpávajúceho rozumu so zakrpateným zdravým rozumom. Univerzálni sú len v tom zmysle, že majú jediné nepatrné vysvetlenie a idú s ním veľmi ďaleko. Vzor sa môže naťahovať donekonečna, ale aj tak vždy to bude len malý vzor. Vidí šachovnicu ako biele polia na čiernom pozadí; ak by sme nimi vydláždili vesmír, stále by to bolo len biele na čiernom. Ako šialenec, ani oni nedokážu zmeniť svoj postoj; nedokážu sa duševne vzchopiť, aby odrazu videli čierne na bielom.

E.K. Kristinon?

(Odseky a medzitulky: redakcia)
(Ilustrácie: neznámy autor, net)

*Mať
posledných
päť dolárov,
tri dáň
do reklamy
Henry Ford*

www.vox.prikryl.sk

*Mať posledné
peniaze,
objednám si*

VOX

dvojtyždenník moderného
kresťana

časopis v PDF formáte
o náboženstve a kultúre

OBJEDNÁVKY:

vox.zdruzenie@gmail.com • 0918 472 420

Pred štyridsiatimi rokmi zomrela kráľovná detektívok Agatha Christie

Obdivovala katolíkov

Britská kráľovná jej udelila Rad britského impéria, svet jej dal titul kráľovná detektívok. Po Shakespeareovi je druhá najpredávanejšia literárna autorka všetkých čias. Anglikánka, ktorá obdivovala katolíkov. AGATHA CHRISTIE.

Na svet prišla ako Agatha Mary Clarissa Millerová 15. septembra 1890 v typickej viktoriánskej rodine v anglickom mestečku Torquay ako tretie, najmladšie dieťa amerického burzového makléra Fredericka Millera a jeho manželky Angličanky Clare. Jej matka spočiatku nepovažovala za potrebné, aby sa Agatha vzdelávala. Lenže dieťa bolo dychtivé po vedomostiach, dokonca sa v piatich rokoch samo naučilo čítať.

Do 15 rokov sa vzdelávala prevažne u súkromných učiteľov, v štátnych aj v britských francúzskych školách. Keďže budúcu spisovateľku zaujímala najmä hudba, v šestnástich odišla do Paríža študovať hru na klavíri a operný spev. Bola vraj vynikajúca, no jej extrémna hanblivosť, ktorú zdedila po matke, jej napokon nedovolila talent naplno rozvinúť. Štúdium nedokončila, no láska k hudbe jej ostala a na klavíri hrala často, rada a aj veľmi dobre.

PILOT NA MOTORKE

Už ako malá mala rada strašidelné príbehy a detektívky. Jej mama bola skvelá rozprávačka a so staršou sestrou Madge si ich často samy vymýšľali, aby pobavili malú Agathu. Ako tínedžerka začala písať svoje prvé poviedky, no všetky boli len do „šuplíka“. Rozhodnutie napísať „skutočný“ detektívny román urobila až ako dospelá a vydatá žena.

Mladá Agatha bola síce hanblivá, ale o príťažlivú a kultivovanú dámu z vyššej strednej vrstvy prejavovali značný záujem mladí muži z dobrých rodín. Ponukám na sobáš dlho odolávala, no v roku 1913 sa zrazu objavil atraktívny kapitán vojenského letectva Archibald Christie. A zjavil sa naozaj štýlovo – na motorke, čo v tých časoch teda voľačo znamenalo! No ktorá cnos-

tná mladá žena by odolala? A tak si na Vianoce 1914 si povedali *áno*.

To už však zúrila prvá svetová vojna, ktorá manželov na štyri roky rozdelila. Archie odišiel bojovať a Agatha nastúpila ako dobrovoľníčka do služby v nemocnici a v lekárni. A práve v tom čase sa objavila u nej túžba napísať román. Jej staršia sestra Madge ju v tom podporovala. Po dvoch alebo troch románových pokusoch sa rozhodla napísať detektívku. Pri práci v nemocnici a v lekárni získala isté poznatky o jedoch, čo využila pri písaní svojho prvého detektívneho románu *Záhada na zámku Styles*, ktorý vyšiel v roku 1920. Jej prvotina však priveľmi nezaujala, predalo sa len 2 000 výtlačkov a ani recenzenti nešetřili ostrou kritikou. No neúspech Agathu nezlomil a v písaní, našťastie, pokračovala.

BELGIČAN A MILÁ DÁMA

Už v jej prvotine sa objavil detektív Hercul Poirot, malý, distingvovaný, no aj nervný a trocha výstredný márnomyseľný Belgičan, žijúci v Anglicku. „*Počas prvej svetovej vojny bol anglický vidiek plný belgických utečencov. Ošetrovala som aj niekoľko belgických vojakov. Prečo si teda nevybrať Belgičana, bývalú pýchu tamojšieho policajného zboru?*“ napísala Christie neskôr. A tak vždy elegantný, mierne korpulentný mužiček s navoskovanými čiernymi fúzikmi a s prenikavým pozorovacím talentom sa objavil až v 33 románoch a v 51 poviedkach! Až neskôr sa Agatha Christie priznala, že hoci ho čitatelia milovali, po istom čase jej začal liezť „najlepší detektív sveta“, ako sám seba neskromne Hercul Poirot nazýval, na nervy. „*Prečo mi vôbec prišlo na um vymyslieť toto ohavné, nafúkané, protivné, krpaté stvorenie?! Večne niečo narovnáva, krúti si tie svoje fúzy a na-*

kláňa tú svoju vajcovitú hlavu!“ s iróniou napísala neskôr Agatha Christie.

Za Poirota mala však Christie skvelú náhradu – slečnu Jane Marplovú. Po prvý raz sa objavila v roku 1927 v decembrovom vydaní časopisu *The Royal Magazine* v poviedke *Utorkový klub*. Prvý román s postavou slečny Marplové je *Vražda na fare* (1930). Hoci je to zvedavá, no bystrá stará dievka s viktoriánskymi spôsobmi, na rozdiel od Poirota je to veľmi milá stará dáma, ktorá rieši zamotané prípady s neuveriteľnou intuíciou. Za jej predlohu si Christie vybrala svoju babičku.

Slečne Marplová si získala ďalších čitateľov, či skôr čitateľky – matky, ženy v domácnosti, učiteľky, vydaté paničky z dobrých stredných vrstiev anglickej spoločnosti. Autorka však neplánovala v vytvoriť rivala Poirotovi. Hoci slečna Marplová vystupuje v 12 románoch a v 20 poviedkach, Hercul vyhral boj v počte kníh nad Jane v pomere 3:1.

KONIEC IDYLKY

Po skončení vojny sa začal pre Agathu normálny manželský život. S manželom sa usadili v Londýne, kde si Archibald našiel dobré miesto v banke. V roku 1919 sa im narodila jediná dcéra Rosalinda. Nasledujúce roky opísala Agatha vo svojom životopise *Agatha Christie: Mój životopis* (1986) ako krásne a šťastné. Bolo ich však, žiaľ, len niekoľko. Medzi manželmi sa začali objavovať prvé roztržky. Archie vyčítal manželke, že myslí len na svoje knihy. Od prvotiny už totiž vydala dve ďalšie knihy a práve dokončievala tretiu – *Vražda Rogera Ackroyda*. Tá vyšla v roku 1926 a autorke priniesla obrovský úspech.

No medzitým sa Christieovcom rozpadá manželstvo. Archibald čoraz viac

času trávi mimo domu, najmä na golfe. Tam sa spoznal s mladšou ženou, o desať rokov mladšou Nancy Neelovou, do ktorej sa zamiloval a jedného dňa sa odsťahoval. Pri Agathe nebol ani vtedy, keď jej ochorela matka, ba ani keď zomrela. Keď koncom roka 1926 požiadal o rozvod, 3. decembra, po veľkej hádke, zrazu Agatha zmizla. Jej zmiznutie vzrušilo celú britskú spoločnosť, minister vnútra dokonca vypísal odmenu. Polícia ju objavila o tri týždne v malom vidieckom hotelíku. Tvrdila, že zo šoku stratila pamäť. Vyšetřili ju psychiatri, špekulovalo sa o rôznych diagnózach, nakoniec to uzavreli ako depresiu spôsobenú nervovým zrútením po matkinej smrti.

V roku 1928 manželstvo Archibalda a Agath Christievcov rozviedli.

ARCHEOLÓG MAX

Aj po rozvode sa Agatha venovala písaniu detektívok. Knihy ju živili viac ako slušne. Jej romány a poviedky vychádzali na oboch stranách Atlantiku. Inkasovala za ne sumy, ktoré jej umožňovali exkluzívny život. Po rozvode odišla s dcérou na Kanárske ostrovy a ešte v tom istom roku si splnila veľkú túžbu – cestu legendárnym Orient expresom. Na Blízkom východe sa zoznámila so skupinou britských archeológov – okrem iných aj s milým, o 15 rokov mladším Maxom Mallovanom. Od začiatku si mimoriadne rozumeli. Vzali sa v roku 1930, keď mala Agatha 40 rokov.

Agatha a Max prežili spolu v láske 46 rokov. Bol to život plný ciest a zaujímavej práce. Jar a neskorú jeseň trávili na archeologických náleziskách na Blízkom východe či v severnej Afrike. Pre Agathu to bolo veľmi inšpiratívne prostredie a zasadila doň niekoľko úspešných detektívok. Dopoludnia pravidelne písala, popoludní pracovala s Maxom na vykopávkach. Ďalších 20 rokov bolo najplodnejších v jej kariére. Vydala 2 až 3 knihy ročne, začala písať aj divadelné hry a pod pseudonymom i romantické romány, neraz značne autobiografické.

Á, AGATHA CHRISTIE!

Agatha Christie dostala viktoriánsku výchovu v anglikánskej viere, ale jej viera sa postupne vymaňovala z často pokryteckých medzí anglického „spoločenského náboženstva“ a získavala hlboké osobné presvedčenie. V pokročilom veku, keď nemohla chodiť, vyžiadala si, aby jej anglikánsky duchovný nosil „prijímanie“ domov, čo nebolo medzi anglikánmi vôbec obvyklé.

S druhým manželom Maxom pri svojej obľúbenej činnosti – hre na klavíri

Z listov a poznámok Agathy Christie vieme, že v značnej miere obdivovala anglických katolíkov, milovala „*ich malé kostolíky*“, a dokonca sama občas navštevovala katolícke sväté omše. Je zaujímavé, že zo svojho dvorného detektíva Hercula Poirota urobila katolíka. Možno v rámci istej „korektnosti“ voči britskej spoločnosti nebol Poirot významne praktizujúcim katolíkom. O jeho náboženskom presvedčení sa dozvedáme zväčša v náznakoch, ale v knihe *Čas prílivu* (1948) majiteľ geniálnych „*sivých buniek mozgových*“ sa otvorene priznáva: „*Je suis un bon catholique. Som dobrý katolík.*“

Hoci bola Agatha rozvedená, chápala a schvaľovala katolícky postoj k rozvodom. A ešte niečo – neskonale obdivovala bohatstvo a hĺbku tradičnej katolíckej liturgie. Keď po II. vatikánskom koncile došlo k liturgickým reformám, v Británii sa zdvihla vlna odporu. Zaujímavé však je, že neprotestovali ani tak katolíci, ako skôr anglikáni, ba aj nekresťania. V roku 1971 vznikla petícia na „*obranu tradičnej liturgie*“. Podpísalo ju 57 osobností kultúrneho a spoločenského života, ako básnik Robert Graves, spisovateľka Iris Murdochová, operná diva Joan Sutherlandová, slávny židovský huslista Yehudi Menuhin... No a Agatha Christie.

Petíciu odovzdal pápežovi bl. Pavlovi VI. na súkromnej audiencii 30. októbra 1971 anglický kardinál John Heenan. Hovorí sa, že keď si ju Pavol VI. prečítal, nahlas povedal: „Á, Agatha Christie!“ a vzápätí podpísal povolenie slúžiť tradičnú katolícku omšu v Anglicku a vo Walese. Pravda je však prozaickejšia: to, ako pápež po prečítaní

mena Agathy Christie ihneď podpísal listinu, je zromantizované. Bl. Pavol VI. zveril celú záležitosť sekretárovi Kongregácie pre posvätnú bohoslužbu, ktorý v liste kardinálovi Heenanovi tlmočil pápežovo povolenie.

PÍSALA DO SMRTI

Agatha Christie písala ešte v osemdesiatke. Na verejnosti sa posledný raz objavila na premiére filmu *Vražda v Orient exprese* (1974) – s fantastickým hviezdovým obsadením na plátne i v hľadisku, vrátane Alžbety II. Film sa jej páčil, no mala jednu výhradu – Albert Finney mal ako Poirot málo parádne fúzy...

Od roku 1920 sa predalo vyše dvoch miliárd výtlačkov jej kníh. Viac dokázal predat len Shakespeare a absolútne prvenstvo drží Biblia. Najpredávanejšou detektívkou Agathy Christie je *Desať malých černoškov*, ktorej sa predalo vyše 100 miliónov výtlačkov a je 7. najpredávanejšou knihou v histórii.

Napísala 214 detektívnych príbehov, 17 divadelných hier a 6 romantických románov (pod menom Mary Westmaccott). Jej knihy boli preložené do 103 jazykov. Písala aj poéziu, dokonca s náboženskou tematikou, no jej verše nedosahovali ani priemernú úroveň.

Jej divadelnú hru *Pasca na myši* hrajú v londýnskom divadle St. Martin 's Theatre nepretržite od premiéry v roku 1952 a doteraz mala vyše 25-tisíc repríz!

Agatha Christie sa dožila úctyhodného veku. Zomrela 12. januára 1976 vo veku 85 rokov.

Spracoval PAVOL PRIKRYL
(Snimky: archív, net)

Kniha Jozefa Holznera *Svätý Pavol* sa považuje za jednu z najlepších o Apoštolovi národov

Jozef Holzner: *Svätý Pavol*

Svätý Pavol z Tarzu nepochybne patrí k najväčším postavám kresťanstva. Jeho náuka o mystickom spoločenstve s Kristom, jeho univerzalizmus a apoštolát medzi pohanmi, jeho hrdinské putovanie „skrze Krista, s Kristom a v Kristovi“ až po mučenícku smrť, to sú žiarivé príklady kresťanskej viery a ukazovatele, ktoré platia aj dnes.

Listy sv. Pavla sa stali súčasťou Svätého písma, okrem vieroučnej majú aj istú dokumentárnu hodnotu, je preto pochopiteľné, že autor Pavlovho životopisu čerpá predovšetkým z nich.

Pravdaže, Holznerova kniha vychádza nielen z týchto a ostatných biblických spisov, ale aj z množstva ďalšej literatúry a z kultúrnodejinného bádania.

ZAMERANÝ NA PODSTATU

Holznerovo rozprávanie je nielen pútavé, ale z viacerých hľadísk obohacujúce. Predstavuje apoštola národov ako človeka, ktorý svoju životnú úlohu prijal so všetkou vážnosťou a s plným nasadením. Od svojho obrátenia bol zaujatý jedinou myšlienkou: zvestovať ľuďom Krista. Autor však zdôrazňuje, že chápanie Ježiša Nazaretského ako Krista, a Cirkvi ako mystického tela Kristovho, nebolo Pavlovým výtvarom – on iba dal presnejší výraz viere, ktorá zrela v prvotnej Cirkvi: „*Vtedajší kresťania veľmi usilovne čítali prorokov (Izaiáša, Joela, Zachariáša, Daniela) a dopracovávali sa tak k čoraz hlbšiemu poznaniu Krista.*“

Pavol nepoznal Pána osobne, najprv len zďaleka o ňom počul. No po tom, ako sa mu zjavil, zoznámil sa s Ježišovými učeníkmi a spoločne budovali Cirkev. Pavol upriamoval pozornosť na to podstatné – ťažisko kresťanstva spočíva v Kristovom zmŕtvychvstaní a v zoslaní Ducha Svätého. Apoštol národov azda najhlbšie pochopil Majstra. Kristus je vykupiteľom sveta, Cirkev je všeobecná, nesmie sa uzatvárať do nacionálneho židovského obalu. Bolo teda dané Prozreteľnosťou, že kresťan-

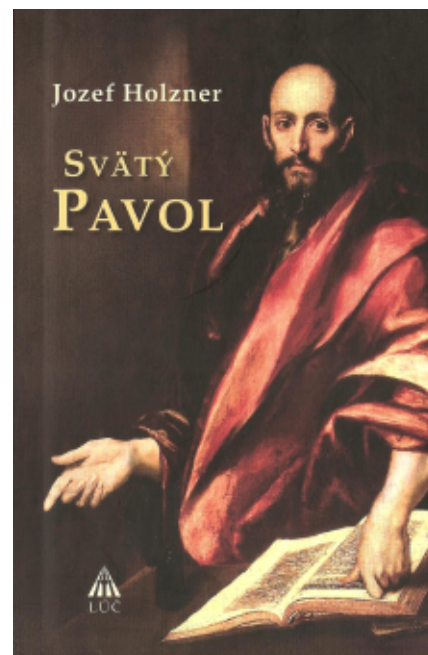
Antikvariát

stvo prerástlo starozákonný rámec. V súvisie s tým autor píše: „*Pretvorenie antiky na kresťanskú formu myslenia a života je najväčšia udalosť v dejinách ľudského ducha. Nie div, že sa náboženskodějinné bádanie nevie odtrhnúť od mohutnej osobnosti, ktorá dala tomuto pretavovaciemu procesu začiatok i najúčinnejšie podnety.*“

HRDINSKOSŤ KREŠŤANSTVA

V knihe nachádzame plnokrvnú charakteristiku kresťanstva, nie však v podobe akejsi strohej definície, ale v zobrazení dynamiky cesty, putovania, duchovného rastu. Byť kresťanom je čosi mimoriadne. Opravdivé kresťanstvo prebúda ľudí z bezmyšlienkovitého pokoja a života. Beda, keď z kresťanstva vymizne hrdinstvo! K hrdinstvu patrí aj bolesť. Kristus chce mať spoločníkov v utrpení, aj to nám ukazuje Apoštol. A tak Holzner môže, ba musí napísať: „*V kresťanstve je utrpenie najvyšší čin, mystická účasť na Ježišom zmiernom utrpení, ktoré vykupuje svet, a prostriedok mravnej dokonalosti.*“

Pavlove listy, prekypujúce významom, plnosťou viery, nádeje a lásky, sa posielali ďalej a ďalej, odpisovali sa, čítali..., a takto sa postupne dostávali na stupeň svätých spisov. Cirkev rástla – aj vďaka Pavlovej veľkosti a pripravenosti na smrť. Ale v tej ochote zomrieť nebolo ani stopy slepého fanatizmu, ona vyrastala z poznania, že kresťan sa má vo všetkom pripodobňovať Ježišovi. Pavlova až neuveriteľná výkonnosť, akcieschopnosť a výsledky práce jasne preukazujú jeho zmysel pre skutočnosť.

Nebol fanatik, ak sa aj tak spočiatku mohol javiť, keď ešte prenasledoval kresťanov; po obrátení sa jeho rozhodnosť zamerala pozitívne, jeho horlivosť bola takpovediac pod kontrolu Zmŕtvychvstalého.

KNIHA AJ O NÁS

Keď J. Holzner píše o živote a diele svätého apoštola Pavla, píše zároveň o Cirkvi a o jej ceste dejinami, teda aj o nás, kresťanoch dneška. Našou povinnosťou je „*prebudiť v sebe sily kresťanského praveku*“, nelipnúť na majetkoch, nebyť sebeckí, ale prejavovať smelosť v práci na posväcovaní sveta. Čas, ktorý máme k dispozícii, nie je obluda, čo nám ujedá zo života; čas je dar a príležitosť, čas milosti – *kairos*. Smieť pracovať na veľkej veci! Či to neprináša radosť? A kto pracuje na väčšej veci ako kresťan?

Máme pred sebou dielo, ktoré pouča a dvíha. Kniha vyšla u nás (poslovenčená Valentínom Kalinayom) prvý raz v roku 1945, druhé vydanie vyšlo v roku šesťdesiateho výročia biskupskej vysviacky kardinála Jána Chryzostoma Korca (2011), čo je zvýraznené vydavateľským venovaním a tiež tým, že kardinál Korec napísal k tomuto vydaniu predhovor; citujeme z neho: „*Dal by vzkriesený Pán, ktorý zjavením pred Damaskom pretvoril srdce Šavla na veriace srdce apoštola, aby sa aj druhé vydanie slovenského prekladu stalo pre nás požehnaním.*“

JÁN MARŠÁLEK

Jozef Holzner: Svätý Pavol (Život a listy); Bratislava, Lúč, 2011

Staňte sa členom Klubu časopisu VOX

Časopis VOX je závislý od podpory svojich čitateľov.

Predplatením si časopisu

a získaním aspoň jedného predplatiteľa

alebo akýmkoľvek finančným darom

sa automaticky stávate členom klubu.

**Členom klubu môže byť jednotlivec, rodina,
spoločenstvo či firma.**

Viac informácií získate na www.vox.prikryl.sk

Chcete potešiť
vašich blízkych?

Objednajte im časopis

VOX

a stanete sa členom
Klubu časopisu

VOX

Objednávky:

vox.zdruzenie@gmail.com 0918 472 420

Objednajte si
dvojtýždenník o náboženstve a kultúre

VOX

Celý ročník
si môžete objednať

kedykoľvek v priebehu roka.

Neprídete tak nielen o jednotlivé čísla, ale ani o prílohy.

**Ročné predplatné je 10 eur,
polročné 6 eur.**

Do správy pre prijímateľa kvôli identifikácii platby
uved'te

priezvisko a adresu

VOX

**Dvojtýždenník o náboženstve
a kultúre**

Vydáva Rada KBS pre vedu, vzdelanie
a kultúru

Adresa redakcie: Dvojkřížna 4,
821 06 Bratislava
ISSN 1339-3634

Vychádza dvojtýždenne v pdf podobe.
Cirkevný cenzor: ThLic. Zdeno Pupík, PhD

Šéfredaktor: Mgr. Pavol Prikryl
tel. +421 915 793 811,
e-mail: vox@prikryl.sk,
prikryl62@gmail.com

Predplatné si je možné objednať
e-mailom alebo telefonicky:
vox.zdruzenie@gmail.com
+421 915 793 811

Číslo bankového konta:
SK03 0200 0000 0035 0204 0751